

VIENYBĖ

Lithuanian National Weekly

LXVI M. 6 N. BROOKLYN, N. Y. PENKTADIENIS, 1951 M. VASARIO (FEB.) 9 D. KAINA 10 C.

Dabarė

Koncertui prašus
Vienybė ir paštas
Atominiai bandymai
Raudonieji įstrigo

JUOZAS TYSLIAVA

Vienybės jubiliejinis koncertas, įvykęs perėta sekmadienį New Yorke, buvo sekmingas abiem atvejais — tiek publikos gausumu, tiek programos gerumu. Taip, publika, kurios buvo pilnutėle Webster salė, iš tikrųjų, nuostirdai gerėjosi tobulais programos dalyviais.

Tiek dėl koncerto, kuriame, Vienybė ir jos skaitytojai minėjo 65 metų sukaktį. Dabar prieš mūsų akis kitas, gal būt dar sunkesnis, darbas, tai—Vienybės jubiliejinio numerio išleidimas.

Tai darbas, kuriam, berods, reikalinga visų mūsų bendradarbių talka.

Vienybės jubiliejiniam numeriui, kurio pasirodymo data tuo tarpu dar nenustatyta, yra atsiųsta nemaža medžiaga.

Bet tai menkniekis, palyginti su Vienybės auksinio jubiliejaus numeriu, kuris buvo 32 puslapių.

Labai svarbu, kad šiam istoriniam Vienybės jubiliejiniam numeriui senieji skaitytojai parašytų savo atsiminimus.

Nemažiau yra svarbu, kad skaitytojai, ypač mūsų biznieriui, sveikindami laikraštį, su laukusį šiojo jubiliejaus, nepamirštų atsistoti aukū.

Nuo to pareis ir to jubiliejinio numerio didumas, jo puslapių skaičius.

Jau trečia savaitė, kai Vienybė išleidžiama diena anksčiau.

Tai, berods, vienintelis būdas patenkinti skaitytojus, kurie skundžiasi, negaudami laikraščio tą pačią savaitę.

Kaip žinoma, pereinatis metais paštas norėdams sumažinti išlaidas, sumažino ir savo tarnautojų skaičių.

Štai kodėl dabar laišakai ir laikraščiai išnešiojami tik vieną kartą į dieną.

Zodžių, Dėdė Samas, kuris bilijonais dolerių šelpia Europą, nutarė sutaupti...

Taupydamas geras dalykas, tik šiuo atveju,—kažin ar iš to galo.

Buvusiam Čekoslovakijos užsienio reikalų ministeriui Vladimiri Clementis pabėgus, dabartinis jos prezidentas saugojamas dieną ir naktį.

Vadinas, komunistai nepasitikimi komunistais.

O buvo laikas, kada net toks Čekoslovakijos patriotas, kaip Benešas, tikėjo Kremliaus melagiams.

Už tą tikėjimą ir pasitikėjimą, deja, Čekoslovakijos demokratams teko žiauriai nukentėti.

Iš visų vadinamų satelitų, šiuo atveju tik vienas maršalas Tito buvo gudrus.

Kiti gal būt buvo išmintingai, bet negudrūs.

Kokios rūšies atominiai bandymai daromi ten, tuose Nevados tyuose, nežino tik tie, kurie juose dalyvauja.

Gana to, kad paskutiniai sprogimai buvo girdimi ir matomi net keturiose valstybėse — Kalifornijoje, Utohoje, Nevadoje ir Arizonoje — 400 mylių nuo tos vietos.

Yra žinių, kad dar šiais metais Amerika išbandys van denilio bombą, kuri esanti tūkstantį kartų stipresnė už atominę.

Kaip ten bebūtų, bet sovietai, kurie neseniai tvirtino, kad Amerika vandenilio bom-

KOMUNISTAI NEBEPRALAUŽIA T. T. FRONTO

Trijų savaitių bėgy Jungt. Tautų daliniai žingsnis po žingsnio stūmėsi priekiu, iš anksto pasiruošę užkirsti kelią komunistams įlaūžti ar apsupti fronto linijose atskirus dalinius. Priartėjus iki 5 mylių prie Seoulo, prieš atsparumas žymiai sustiprėjo, bet kartu pablogėjo jo padėtis.

Komunistai dabar yra priversti karlauti jų nenumatytą poziciją, tuo tarpu, kai ligi šiol jų strategija buvo tokia: staigiais puolimais pralaūžti fronto liniją, paskui atitraukti atgal, ir persitvarkius pulti vėl iš naujo.

Mūšiams pavirtus pozicinių karu, priešas telkia vis didesnes jėgas savo pozicijoms išlaikyti. J. Tautų artillerija ir lėktuvai tuo būdu turi pulkinius taikinius, ir daro komunistams nepaprastai didelius nuostolius žmonėmis ir medžiagomis. Paskutinių trijų savaitių bėgy J. Tautų frontas, žingsnis po žingsnio, my-

lia po mylios, pasistumėję apie 15 mylių, iki Seoulo priemiesčių. Per tą laiką priešai iš rikiuotės buvo išmušta 51 tūkst. kareivių. Yra dienų, kada komunistai turėjo iki 5,000 vyrų nuostolių per vieną tik dieną.

Paskutiniai fronto pranešimai sako, kad komunistai metė į Seoulo frontą 15,000 naujų karių. Priešo puolimas atsimušė ir stiprų ir konsoliduotą Jungt. Tautų frontą, ir turėjo sustoti. Kita pastiprinta priešui kolona mėgino įsibrauti į fronto linijas, kiek ir vakarus nuo Anyang miesto. Po neįžymių vietinių laimėjimų, amerikiečių pėstininkai, stiprių tankų dalinių remiami, nubloškė priešą atgal.

J. Tautų užimtoji pozicija Korėjoje primena savo laiku naudota japonų taktiką, užkariaujant Korėją. Vakaru sparne priešas gali pulti tik siaurą koridorių tarpukalnėje. Neturint stiprių tankų

dalinių, o dar mažiau aviacijos paramos, toks puolimas reikėtų pražūti. Viduriniame, taip pat kalnuotame, sektoriuje, kelių taip pat mažai. Kiek patogesnės sąlygos rytiname pakraščiu. Bet čionai priešas patenka į galingą laivyno artillerijos ugnį.

Šioj linijoj naujas armijos vadas gen. Ridgway yra sukūręs pastovų ir tvirtą frontą, kuriame ne tik gali apsiginti nuo stiprių priešų puolimų, bet dar pamažu, bet tvirtai gali stumtis ir prysukti. Priešas prieš šio kariavimo būdo negali prisitaikyti. Jis vis mėgina verstis staigiais, slaptais puolimais, bet, kaip per paskutines savaites matėme, be pasisekimo.

Paminklas Lietuvos pavergėjui

1950 m. gruodžio 10 dieną Vilniaus mieste bolševikai suruošė didžiulius iškilmes. Ant Gedimino Pilies bokšto iškelta raudona vėliava. Centrinėje sostinėje aikštėje buvo surengta organizacijos ir darbininkų būria. Tribunoje vietas užėmė Lietuvos okupantų viršininkas Trofimovas, Moskvinovas, Niuška, Paleckis, Gedvilas ir kiti. Tai dieną buvo atidarytas paminklas čia palaidotam bolševikų generolui I. D. Černiachovskui, kuris 1944 metų liepos mėnesį užėmė Kauną, Vilniaus, Gardino ir kitus Lietuvos miestus, tuo būdu okupuodamas Lietuvos teritoriją.

Paminklo projektą paruošė skulptorius N. V. Tomskis, padedamas L. G. Golubovskio, ir kt. rusų skulptorių. Medžiagą dalis — laboratorijas atgabentas iš Ukrainos. Pats paminklas yra 8 metrų aukš-

STALINAS — VILNIAUS M. TARYBOS NARYS

Pr. metų gruodžio 17 dieną visoje pavergtoje Lietuvoje bolševikai suvaidino dar vieną naują, visiems krašto žmonėms taip labai įkyrėjusią rinkiminę komedią: buvo renkamas "darbo žmonių deputatų tarybos". Mūsų terminas šnekant, tai buvo "savivaldybių rinkimai". Iš viso buvo renkami 32.749 kandidatai. Pats Justo Paleckio žodžiais "paruošiant rinkimus netarpiškai dalyvavo daugiau kaip 170,000 apygardų rinkiminių komisijų ir apylinkių balsavimo komisių narių. Taigi toks milžiniškas rinkiminių aparatų buvo įkinkytas, kad dar kartą būtų mulkinami Lietuvos žmonės.

Tačiau "rinkimai" pavergtoje Lietuvoje niekam nėra naujiena ir nieko jie nebeįjaušina. Komunistų partija tad sugalvojo naują ir "nepaprastą" triuką: į Vilniaus miesto tarybą sutiko būti renkamas pats Stalinas... Greita jo į to paties miesto tarybą išrinkti: Molotovas, Suslovas ir kiti maskoliai. Rinkimų metu Vilnius buvo kaip ir paprastai papuoštas maskoliškais stabais, o rinkiminės apylinkės bustas, kur "kandidatavo" Stalinas (Pakalnės gt. 10 atrodė šitaip: "senos apmuštos aksomu, išklotos kilimais, ant postamento iškelta urna skendė gelėse" Tiesa, 1950. XII. 17.

Jau iš vakaro į Vilnių buvo suvežta daug žmonių iš kitų Lietuvos vietų, kad čia jie balsuotų už Staliną. Nesant tinkamų patalpų, daugelis jų turėjo šalti lauke.

Tokį triuką Stalinas padarė ne viename Vilniuje: jis

Siaurės Korėjos ūkininkas, pasiūkęs namie, nepaisant karo mūšių, kurie eina jo apylinkėje, dirba, kaip paprastai, savo darbu.

KENKSMINGAS GELEŽINKELIŲ STRĖIKAS

Jungtinių Amerikos Valst. geležinkelių tinklas yra milžiniškas: 225,000 mylių, tai yra trečdalis viso pasaulio geležinkelių. Geležinkeliams priklauso 45,000 lokomotyvų, 40,000 keleivinių ir 1,800,000 prekinųjų vagonų. Per metus geležinkeliai Amerikoje nugabena 650 milijonų keleivių ir apie 3 milijonus tonų prekių.

Geležinkeliai teka šalies ūkinio gyvenimo kraujas, tad galima įsivaizduoti, kokią gyvybinį sukurtimą reiškia kraštui geležinkelių streikas.

Streikas prasidėjo perėta antradienį, pirmą Čičagoj, Detroite, St. Louis, Washington, Philadelphiaj ir netrukus apėmė 60 miestų. Streikas palietė ne tik civilinį, bet ir karinį transportą, neišskiriant nė pirštinių ir tankų Korėjoje karliaujantiems amerikiečiams. Visai eilė pramonės įmonių buvo priverstos paleisti darbininkus, kol susisiekimo sąlygos bus atstatytos ir normalias vėžes.

KODĖL STRĖIKUOJA?

Dabartinis geležinkelių streikas rodo, kaip toli gali nueiti kova tarp privačių geležinkelių bendrovių ir jos tarnautojų (geležinkelių biznis yra šiuo metu vienas iš pelningiausių visame krašte). Geležinkeliai jau seniai kovoja už darbo laiko sutrumpinimą. Ligi šiol jie dirba 48 valandas

per savaitę. Jie reikalauja sutrumpinti darbą iki 40 valandų, bet kartu reikalauja, kad savaitinis jų atlyginimas liktų tas pats, kas reikėtų algos pakėlimą 31 centų per valandą.

Pereitų metų rugpjūčio mėnesį geležinkelių streikas nepasisekė dėl valdžios įsikišimo. Federalinė vyriausybė gali atskiru nutarimu padaryti geležinkeliams vyriausybės tarnautojais ir priversti juos dirbti. Dabar geležinkeliai

nutarė "susirgti", pasilikti namie, nors niekas netiki, kad jie visi taip satigiai susirgtų. Unijų pareigūnai sako, kad streikas yra neteisėtas, bet jie neturi priemonių priversti juos eiti į darbą. Unijos galia telegrafavo grįžti į darbą, bet be pasekmių.

Iš Washingtono buvo pagrašinta, kad šis streikas kenkia šalies saugumui, ir kad vyriausybė turi priemonių palausti streikininkų pasipriešinimą.

Iš Washingtono

VEDE VYRAI, NUO 19 IKI 26 METŲ Į KARIUOMENĖ

Pirma negu bus pradėta imti į kariuomenę 18 metų jaunuimas, bus paaukti vedė vyrai, nuo 19 iki 26 metų, neturį vaikų. Šį nutarimą priėmė Karinės Tarybos Komitetas. Nutarimas įsigalios prezidentui pasirašius.

Šią kategoriją įeina 170,000 vyrų, o gal 220,000. Adm. Hershey, mobilizacijos viršininkas, pareiškė, kad Komitetas pirmą nori pašaukti kiek galima daugiau vyresnio amžiaus (19-26 m.) vyrų, o tik po to šaukti 18 metų jaunuolius. Pirmininkas Vinson pasakė, kad mobilizuoti teks didesni, negu anksčiau numatyta vyrų skaičiai. Visoms trims ginklų rūšims 1952 m. kartų reikiės iki 5 milijonų vyrų.

MOKĖSIME DIDESNIUS MOKESCIUS

Iždo sekretorius John Snyder pasiūlė Kongresui padidinti atskirų asmenų mokesčių iki 20 procentų. Padidinti mokesčiai bus pradėta atskaityti iš algų nuo liepos 1 dienos. Vedęs žmogus, išlaikęs žmoną ir vaiką ir uždirbęs 3,000 dolerių per metus, mo-

kes 144 dolerių mokesčių, vietoj 120 dol. ligi šiol.

Bus pakelti mokesčiai ir įvairioms prekėms, pirmoje vietoj automobilams (20 procentų vietoj 7), televizijos, radio aparatams, šaldytuvams ir elektros prietaisams (25 procentai vietoj 10), cigarečių (19 procentų vietoj 7). Be to, bus pakelti mokesčiai alui, vynui ir degtinei.

GEN. EISENHOWER PASITIKI VAKARŲ EUROPA

Grįžęs iš studijų kelionės gen. Eisenhower, jungtinės Vakarų Pasaulio kariuomenės vyr. vadas, padarė Kongresui pranešimą apie Europos tautų norus ir galimybes atremti gresiančią Sov. Sąjungos agresiją.

— Vakarų Europa turi būti ginkluojama iki dantų, — pareiškė Eisenhower. — Su Vakarų Europa yra susijęs ir Amerikos saugumas. Ten telkiasi didžiausia darbo rankų masė pasaulyje, ten yra antrasis, po Amerikos, pramonės susitelkimas. Vakarų Europoj gen. Eisenhower rado pasiryžimą kovoti. Atlanto gynybos sutartis pakėlė Vakarų Europos tautų ryžtingumą kovai.

IŠ VISO PASAULIO

— Solietų lėktuvas Mig-15C, kaip kalbama aviacijos specialistų sluoksnioose, esąs greitesnis už sąjungininkų raketinius lėktuvus. Sovietų karo oro laivynas turi daugiau 2,000 raketinių lėktuvų, kurių pusė yra Rytų Vokietijoje.

— Japonijoje sumta 400 komunistų, kurie kaltinami dalyvavę slaptaime veiksime prieš dabartinę santvarką.

— Iš Italijos komunistų partijos išstojo du parlamento nariai ir pasitraukė 11 intelektualų, kurie ligi šiol buvo įvairiose partijos pareigose.

— Komunistai paleidžia Rytų Vokietijos vadinamąją "liaudies policiją". Daugumas buvusių policininkų slūgindami į karo pramonės fabrikus.

— Paleisti 108 pabaltiečiai, kurie pernai metais iš Švedijos mažu laivėlu perplaukė Atlantą. Bet kadangi jie neturėjo vizų, tai visi nugabenti į vadinamąją "Ašarų salą" — Ellis Island.

— Anglijos ministeris pirmininkas Cl. Attlee savo frakcijos posėdyje reikalavo, kad karo reikalams būtų paskirta 4,700,000,000 svarų sterlingų. Jis išėjo savo partijos kairij sparną, kad jeigu ginklavimosi programa dėl jų kaltės būtų atmeta, tai darbo partija paskirtų naujus parlamento rinkimus.

— Iš sovietų laivo Stokholme pabėgo vienas lenkas, kuriam pavyko neatsisveigiant rusų persekiojimo pasiekti švedų policijos būstinę.

— Vakarų Vokietijos kancleris Adenaueris socialdemokratų yra spaudžiamas derėtis su komunistais dėl Vokietijos suvienijimo.

Michael DiSalle, Kainų Staibilizacijos direktorius, buvęs Toledo, Ohio, mėras.

NEWARKO LIETUVĖ, TUREDAMA \$20,000, VERTĖSI IŠMALDOMIS

Newarko policijos detektyvai sulaukė Sofiją Venskuvienę, o Essex telmas iškėlė jai bylą už valkatavimą. Ji buvo užtikta bėmegiant vienos konotos namo prieangyje. Nuvežta į policijos stotį ji nerorėjo atsakinėti į klausimus, vėliau suminėjo šešias vis naujas gyvenamąsias vietas, o po to prisipažino, kad ji neturi jokų namų.

Ji buvo apsirėngusi dviem apšaltais, dviem megstinėm, penkiomis palaidinėmis ir penketa apatinių marškinių. Prie jos buvo rastos dvi banko knygtės, su 19,799 dolerių indėliu.

Ji dirbusi tarnaite Newark ir Irvingtone, bet pragyvenimui susirinkdavo pinigų ubagaudama. Narkodavo koridoriuose, arba geležinkelio, autobusų stotyse.

Amerikos Lietuvių Savaitė

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

LIETUVIAI LAIMEJO
DETROIT MICH. — Sauso 27 d. Masonic Temple įvyko Tarptautinio Instituto metinis balius, kur buvo pagerbta Detroito 250 m. sukaktis. Dalyvavo Michigan valstybės gubernatorius J. Mennan Williams, ypač elė kitų atsakingų pareigūnų ir daugiau 1000 žmonių.

Meninė programą atliko įvairių tautų atstovai. Lietuvių skautų-čių tautinių šokių trupė, vadovaujama G. Zagariūnienės, labai gražiai pasirodė „Malūnas“ laimėdami pirmąją vietą.

Po programos mūsiškiai čekų buvo pakviesti dalyvauti kovo mėn 25 prezidento Mazaruko mirties sukaktuvių pagerbime ir Amerikos Raudonojo Kryžiaus balandžio mėn. ruošiamame Detroito miesto 250 metų minėjime.

GELBSTI TREMTINIAMS
Daugiau metų gražiai ir sėkmingai šalpos darba plečia Šv. Antano parapijos globojamas Tremtinių Kurinimo Komitetas, kuriam vadovauja geradaris kun. dr. Ignas Boireišis, glaudžiai taikininkaujant valdybos narius M. Borisienę, Česnauskienę, Petraitienę ir P. Pajaujienę. Komiteto užlaikoma prieglauda pereina nemažai žmonių, kurie, atvykę Amerikon ir neturėdami giminių, čia gyvena, kol susiranda darba ir butą. Prieglauda vadovaujama daug darbo ir laiko aukodamas, energingas ir veiklus kun. Klionis, nemažai padedant P. Pajaujienę.

Prieglaudos pagrindinis pajamų šaltinis yra visuomenės aukos ir įvairios pramogos. Nemažai širdies ir meilės rodo tremtiniams čia gimusių lietuvių Markveičiūnė ir jos dukra Ona Markveičiūtė, kurios prieglauda išnuomoja 8 kambarių butą.

CHORO VAKARAS
A. L. B. Radio klubo choras vasario 3d. su įdomia meline programa suruošė vakarą, kurio 25% gryo pelno paskyrė Lietuvos išlaisvinimui. Choras gyvai ruošiasi pasirodyti su nauju repertuaru Lietuvos 33 m. Nepriklausomybės šventėje, kuri įvyks vasario 18 d. Western High School.

PAKVIETĖ DALYVAUTI
A. L. B. Radio klubo choras, vadovaujamas muziko B. Burdino, populiariai ne tik savųjų, bet ir kitavietų tarpe. Choras yra pakviestas dalyvauti meninėje programoje ir YMCA vasario 15 d. Statler viešbutyje. Detroito miesto 250 m. minėjime ir Kanados Windsor lietuvių ruošiamajam Lietuvos Nepriklausomybės 33 m. pagerbime, kuris įvyks vasario 25 d.

Choras ruošiasi ir savam koncertui, kuris įvyks balandžio mėn., Ukrainiečių salėje.

DAUGIAU ĮDAINUOS PLOKSTELIŲ
Radio klubo choras, kuris ligi šiol įdainavo 6 dainas ir plokšteles, ruošiasi greitu laiku įdainuoti daugiau, kad būtų galima labiau pajvirinti radio pusvalandį.

RUOŠIA KONCERTĄ
Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 4-tas skyrius gegužės mėn. 6 d. Ukrainiečių salėje ruošia įdomų koncertą, kurio programą atliks mūsų žymūs menininkai.

NAUJŲ NARIŲ VAJUS
A.L.T. Sąjungos 4-tas skyrius paskelbė naujų narių vajų, kuris truks nuo vasario mėn. pradžios ligi liepos mėn. 15 d., kur tą dieną įvyks metinis tradicinis skyriaus piknikas — gegužinė.

Skyriuje yra jau daugiau 80 narių, kuriems vadovauja senas ir garbingas Amerikos lietuvių veikėjas Juozas Kripas. Suruošta visa elė svarių

idomių koncertų, vaidinimų ir kitų pramogų, kurias žmonės labai lanko.

NAUJOS VALDYBOS RINKIMAS
AIT Sąjungos susirinkimas, kur bus renkama nauja valdyba, įvyks vasario 11 d. 12 val. 30 min. Šv. Antano parapijos mokykloje. Kviečiami dalyvauti nariai ir norintieji įstoti.

GRAŽIAI SUVAIDINO
Sausio 28 d., Clevelando vaidintojų — Dirvos talkininkų — būrelis, vadovaujamas aktorius — režisoriaus Petro Mazelio, gražiai suvaidino trijų veiksmų komediją „Moterims Neišsimelusi“. Žiūrėtojams labai patiko. Nemažai buvo ir čia gimusio jaunimo, kurio viena atstovė pastebėjo: „Mes ligi šiol nelabai eidavome į lietuviškas pramogas, nes, kas mūsų tėvams atrodė įdomu ar malonu, mums — kiek nuobodu, neįdomu. Dabar įsitikinome, kad ir lietuviškoje pramogose gali būti linksma ir įdomu, kur būtina lankysimės.“

Džiugu, kad mūsų vaidinimai ir koncertai sudomina ir čia gimius.

VI. Pauza

APIE TAS JUOZO BAČIŪNO VASARVIETES

Amerikos lietuvių visuomenė gerai pažįstamas Juozas J. Bačiūnas turi penkis didžiules vasarvietes. Keturias Michigan valstybėje, o vieną — Tennessee.

Reikia pažymėti, kad šios vasarvietės savo organizacija, savo tvarka ir pagaliau patarnavimu svečiams yra pavyzdžiū daugeliu kitų šios rūšies įmonių Amerikoje. Klekta tie liečia lietuvius, mėgiantčius verstis vasarvietėmis, iki šiol dar neatsiradę nė vieno, kuris šiuo atveju bent dalimi galėtų prilygti Juozui J. Bačiūnui.

Štai, šiomis dienomis mes gavome keletą pranešimų atsiųstų iš Grand Rapids, Mich., iš kurių matyti, kaip Juozas J. Bačiūnas yra sutvarkęs tą savo vasarviečių arba rezortų būtin. Štai keletas faktų: Tai viena Bačiūno vasarvietė, Blaney Park, praeitų metų vasarą, nuo birželio 1 iki spalio 1 d., suvartojo apie 80 tonų maisto. Tame pačiame laikotarpyje keturias vasarvietes, esančios Michigano valstybėje, maistui yra išleidusios daugiau, kaip 100,000 dolerių.

Toliau sakoma, kad tik darbininkams, skalbinėjams, mašinoms, popierio reikmenims, kurui, baldams ir kitokiems dalykams, reikalingiems Bačiūno vasarvietėms (Michigano valstybėje) praeitais metais buvo išleista daugiau, kaip 200,000 dolerių.

Šie keji faktai rodo, kokios apimties ir pajėgumo yra tos Bačiūno vasarvietės, į kurias kasmet, vasaros mėnesiais, suplaukia didelis skaičius turistų bei ieškančių poilsio žmonių. Kartą aplankęs tą ar kitą Bačiūno vasarvietę, žmogus ir kitamet sugrįžta... Ir tai nenuostabu, nes... „nė vienas neatsitraukia alkanas nuo stalo bet kurioje Juozo J. Bačiūno vasarvietėje.“

CASINO GARDEN RESTORANAS

William ir Mary Lang, Sav.

AMERIKONISKI IR LIETUVISKI VALGIAI

SALE PRAMOGOMS IR PARKAS VASARAI

Sokiai penktadieniais ir šeštadieniais, grojant pirmos rūšies orkestrui.

128 NORTH ELM ST., WATERBURY, CONN. Tel.: 4-9920.

IŠ ALIASKOS PADANGĖS

Rašo DR. J. PAJAUJIS

(Tęsinys)

4). Toltimųjų Vakarų Aljaska su Aleutu salomis ir visu Pacifiko bei Beringo jūros pakraščiu, nuo Bristolio jūros iki poliarinio rato, perkertančio Beringo jūrą. Šitos srities vakarinis iškišulys — Seward pusiasalis — prieina arčiausiai prie Sovietų sąjungos: Beringos sąsiauris siauriausioje vietoje tėra 90 km. (56 myl. pločio ir 52 metrų gylio, drėgnas, vejuotas, žemė dyka, augmenijos beveik jokios nėra. Gyventi čia, anot amerikiečių kareivių, buvusių Aleutu igulose karo metu, tai „pilkasis pragaras.“

5). Tikroji Arktika — tai viršutinis 100,000 kv. mylių ruožas, į šiaurę nuo Endicott kalnų grandinės. Čia eskimų žemė, baltųjų čia rasis gal kokie 300, daugiausiai valdžios atsiųsti mokytojai, slaugės ar dar keli vertelgos. Apie 5,000 eskimų myli šį ledinį krantą. Aliaskos eskimai yra žuviniai. Tai jų duona ir mėsa, riebalas ir žibalas. Paskutiniu laiku šiauriausiam Aliaskos iškišuly, Point Barrow, daromi naftos šulinių gręžimai, ne tiek komerci-

niais, kiek strateginiais sumetimais.

— Na, gerai, didelė, tai didelė žemė Aljaska. Bet koks jos didumas, palyginti su kitais kraštais, ir kiek ji yra apgyventa?

— Bendrasis Aliaskos plotas su salomis — 590,000 kv. mylių. Bet tikrai tas skaičius nedaug pasako, kol nepalyginti su žinomais mums Europos kraštais. Paimkime tad Estiją, Latviją ir Lietuvą (73,600 kv. m.) — o kadangi tie kraštai, aišku, labai mažai užpildys Aliaskos maišą — tad pridėkime iš viršaus Suomiją (139,000 kv. m.) ir iš apačios Lenkiją (121,000 kv. m.), būsimė užpildė 323,000 kv. m. — ne ką daugiau, kaip pusė Aliaskos: į likusią pusę galėsime sudėti visą prieškarinę Vokietiją (143,000 kv. k.) ir tada dar atliks daugiau kaip 100,000 kv. m. grynai arktinio ploto. Gi visas mūsų užpildytas plotas yra šiaurinio vidutinio klimato zonoje, klimatškai visas tinkamas ūkiui.

Dabar, kiek tie mižiniški plotai yra apgyventi? Perėmus Aliaską iš rusų, 1889 metų statistikoje buvo 33,426 gyventojai, iš jų 430 baltieji, kiti čiagimiai, o apie trečdalis mišraus kraujo. 1930 metais randame apie 60,000, beveik perpus baltųjų ir čiagimų. Šiuo metu Aliaska turi apie 90,000 gyventojų, iš jų apie trečdalis čiabuvių: indėnų, aleutų, eskimų. Tie skaičiai rodo: 1) kad čiagimų (ne baltųjų) skaičius ne didėja, o greičiau mažėja. 2) kad iš viso gyventojų šiuose plotuose labai reta. Gali praskristi iektuvu tarpais 500 mylių, neužtikęs nei vienos gyvenamos (o galimos gyvenvietės). Taigi Aliaskos problema yra lygiai atvirkščia, negu daugelio per tirštai gyvenamų kraštų: jos išplėtojimui reikia daugiau žmonių — ūkininkų, pramonininkų, vartotojų vietos rinkai. Lig šiolinis ūkis — daugiausia plėšrus krašto resursų iščiulpiamas.

3. Ar vien tik auksas valdo mus?

— Kai jau kalba nukrypo į ūkį, idomu būtų žinoti, kuo daugiausiai remiasi Aliaskos ekonomika? Mes iš seno žinome apie Aliaską, kaip aukso kraštą. Ar daug dar aukso dabar iškasama Aliaskoje? Ar gal ir DP galėtų ten kokią aukso kasyklę įstatyti?

— Aukšas yra Aliaskos raičities vardas, ir tai neperdaug garbingai ją išgarsinęs, kaip kraštą, kur valdo „kumštis ir lazdos“ teisė. Tie laikai jau praėty. Tačiau Aliaska buvo geriausias biznis, kokį tik Dėdė Samas kada nors yra pa-

daręs. Rusai pardavė Aliaską 1867 metais už \$7,200,000. Laikotarpy 60 metų (1880-1940), vien tik iš žemės gelmių išimta daugiau kaip šimtas kart tiek — \$831,000,000, tame skaičiuje: aukso už 554 milijonus, vario už 227 milijonus. Pridėjus prie to pajamas iš žuvininkystės ir kalnių, gaunama apie \$2 milijonai!

Vadinamas „gold-rush“ visu smarkumu prasidėjo apie 1897 metus. Šimtai rizikingų vyrų ūmai praturtėjo iš nieko ir apie tai žinojo visas pasaulis. Bet apie tuos tūkstantčius bedalių, kurie ligus laimės ieškojimo metus baigė skurde, retas kas težinojo. Jie niekam buvo neįdomūs. Ką kurie ir toliau tęsia laimės ieškojimą sava galva, investuodami, vieton ka pitalo, — viltį ir begalinę kantrybę. Bet tokių individualių „prospector“ reikšmė ir sėkmė šiandien jau yra menka. Kasyklų pramonė perėmė didysis kapitalas, dvi bendrovės: viena Juneau, auksingos uolos apdirbimui, su finansiniu centru San Francisco, kita Fairbankse, auksinio smėlio plovimui vedama... Bostono finansininkų reikšmė ir investavę dešimtis milijonų kapitalo į modernines mašinas, „dredges“, su kuriomis individualūs plovikas nepajėgia konkuruoti. (Iš to aišku, kad perspektyvos DP įstatyti aukso kasyklę yra nekokios).

Aukso gamyba tačiau buvo ligi pat II-jo pasaulinio karo viena svarbiausių Aliaskos ūkio šakų. Joje dirbo 1/6 Aliaskos gyventojų ir gaminius siekė 1941-ais metais apie 28 milijonus dolerių. 1942 m. aukso gamyba buvo beveik visai sustabdyta War Production Board įsakymu, kaip non essential karui. Po karo ji tik sunkiai atsigauna. 1949 metų gamyba tesiekė 7.5 mil. dolerių, tai reiškia, vos trečdalis prieškarinio metinio vidurkio.

Karo metu aliaskiečiams betgi atsirado nauja aukso kasykla — tai „federal spending“ visokioms konstrukcijoms, ypač aerodromų. Dar ir šiandien iš to šaltinio gauna pajamas apie 1/4 visų aliaskiečių. Be to, karas paskatino išvystyti gamybą metalu, vadinamą strateginių, kaip štai: antimonium, molybdenum, tungsten, platinos. Anglies Aliaska turi didelius rezervus, bet jos iškasimas šiuo metu patenkina vos pusę vietinio suvartojimo.

Lietuvių Naujienos Mėnesinis žurnalas Leidžia ir redaguoja J. Gustis. Prenumerata metams 1 dol. 332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

BOSTON BAKING CO.
J. Tamojauskas
B. Andriusaitis
Lietuviška duona ir pyragaičiai
Pristatoma į namus ir krautuves
8 Ames St., Lowell, Mass.
Tel. 2-6797

DIAMOND CAFE
V. B. Santeckas ir V. Bukauskas, sav.
Alus, degtinė, vynas
305 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.
SO 8-9094

BEE HIVE RESTAURANT
Wm. A. Aliukonis, Sav.
Alus, pirmos rūšies maistas
Kviečiami svečiai, atvykę iš kitų valstybių.
56 High St., Nashua, N. H.

HARTFORDO LIETUVIŲ ŽINIOS

Hartfordo lietuvių bendruomenė minėjo Klaipėdos atvadavimo sukaktį klubo auditorijoje. Minėjimą surengė TMD 66 skyr. vadai, publikos susirinko arti 200. Meninę programą atliko Vilniaus teatro artistė Januškevičienė ir lietuvių šokėjų grupė, kurioms akordionu palydėjo J. Petkaitis.

Kalbėtojais buvo juristas, pulk. Sereika ir W. Chase. Sereika, kaip karys, pavalzdavo klaipėdiečių sukilimą. Kalbėtojas suteikė žinių apie tą dramatišką žygi. Jo pasakojimai ir patiekti faktai priverstusieji klaipėdiečius kovoti už Klaipėdos išlaisvinimą, buvo dideliu įdomumu išklausyti. Tai buvo drąsus ir ryžtingas žygis, sakė kalbėtojas. Sukilėliai padarė tą, ko Lietuvos vyriausybė negalėjo ir nedrįso padaryti. Prelegentas paprašė klausytojus pagerbti žuvusius Klaipėdos va duotojus.

W. M. Chase kalbėjo apie to laikotarpio politinę padėtį. Vakarų alijantų politika ir jų lėnkams patakavimą. Jis pareiškė: „Versalio talkos sutarties 99-ats paragrafas numa-

tė ir atskyrė Klaipėdos kraštą nuo Vokietijos, de ja, nepasakė sutarties autorial, ką su tuo kraštu darys, kam ji atiduos. Praėjo du metal ligi buvo suprasta, ką prancūzų okupacinė valdžia su generoliu Ordry priešakyje rengiasi daryti su Klaipėda.“

Lenkijos imperialistai ir jų bičiuliai Paryžiuje, Londone ir Romoje rengėsi Klaipėdos kraštą atiduoti Lenkijai, Nemažai padaryti viso pasaulio keliu, rūpinosi priversti Lietuvą išjungti į Lenkijos valstybę Lublino unijos pagrindu.

Klaipėda atvadavus buvo suardyti lenkų ir jų bičiulių planai. Lenkų tikslas buvo apžioti Lietuvą iš rytų ir vakarų ir praryti! Lenkai jau buvo okupavę Gardino, Vilniaus kraštus ir dalį Suvalkų krašto, jie rengėsi per Suvalkiją žygiuoti į Klaipėdą. De ja, klaipėdiečių sukilimas ir išvadavimas Klaipėdos įvyko greičiau.“

Minėjimo proga Hartfordo lietuvių sveikina Mažosios Lietuvos brolius ir siūnčia Lietuvos savo užuojautą bei kukil auką — \$80.00. V. K.

A. PAKENAS AND SONS

SIUVYKLA IR VALYKLA

Mes siuvame, taisome ir valome drabužius pačiomis moderniausiomis mašinomis ir priemonėmis.

Mūsų gamybos ir medžiagos kokybė, palyginti, yra geresnė, negu kitur.

Darbas atliekamas sąžiningai ir greitai

UZSAKYMUS PRIMAME IR IŠ KITUR

A. Pakenas
Krautuvė 138 E. MAIN ST.
Dirbtuvė 110 BROOKSIDE AVE
AMSTERDAM, N. Y.
Tel. 1321 Tel. 5083

SHEPHERD DISTRIBUTING CO.

Distributors for DOMESTIC and IMPORTED BEERS Wholesale and Retail
JOSEPH V. PLAKIS
2315 N. 28th St., Philadelphia, Pa.
Tel.: SAgamore 2-2013

"Pioneers in Radio and Electronics Since 1920"

FADA
Television

12½ In. . . . 91 Sq. In.
GLARE-FREE grey-face filter glass screen. Better viewing, tilt-back angle front panel. Built-in "FADE-SCOPE" Antenna... beautiful mahogany veneer DeLuxe custom-built cabinet console . . . featuring AC Automatic Gain Control circuit. Sensational performer in all areas.

\$239.95
VERNON RADIO and TELEVISION
PARDUODAMA IR TAI SOMA
JUOZAS BUČINSKAS, Sav.
64 Vernon Street, Worcester, Mass.
Tel. 6-1759.

Senasis Brooklynas Kalba

Senų laikų reportažai iš lietuvių būklės Brooklynne

Manome, kad bus neprošal bent vieną — kitą mūsų reportažą paskirti seniesiems mūsų pirmųjų ateivių papročiams ir gyvenimo būdai. Tokio gyvenimo, kuriuo jie anais laikais gyveno, dabar jau nebėra. Šiandien viskas pasikeitė. Tik gal vieno kito atmintyje užsiliko negrįžtamai praėityje dingę vaizdai.

Mūsų ateiviai čia persikeldami gyventi kartu atsivežė ir tuos papročius, kurie buvo prigiję senojoje tėvynėje. Tai buvo puslaidi kalniečių būitis tik su neišvengiamu naujų gyvenimo sąlygų padiktuotom pataisom.

Pradžioje jie gyveno greta vienas kito, jie, kaip žinia daugumoje nemokėjo jokios kitos kalbos. Jiems buvo sunku dėl tų priežasčių net darbą surasti. O dar sunkiau tad buvo pateikti jiems ir sveiktinųjų tarpą, arba paprastai pasakius, sunku jiems buvo su jais susigiminiuoti.

Bet kiek mūsų ateivių per tą visą tikrumo neigiamą imigracijos laiką dirgo svetimųjų tarpė? Pirmoje eilėje nemaža lietuvių sūlenkėdavo, nes kaip žinoma, lietuviški bažnyčių maža buvo ir lietuvių parapijas buvo sparčiai sulenkiami. Nors ir laisvoje šalyje atsidiūrę mūsų žmonės neišvengė tals laikais patoje Lietuvoje išgalėjusio lenkinimo proceso. Toliau sekė slovakai ir gudai, kurie taip pat iš mūsų atplėšė per mišrias vedības nemaža žmonių. Ir tik antroji karta jau pradėjo maišytis su airiais ir italais. Tad su didele širdgėla mes turim šiandien prisipažinti, kad per šį laikotarpį mes netekome daugelio tūkstančių mūsų kraujo brolių. Ir tai įvyko greičiausia dėl to, kad ankstyvieji imigrantai šiame

krašte nesijautė drašiai, visus kitus laikė aukštesnes kultūros žmonėmis, buvo linkę nusilenkti kiekvienam sveiktinai. Jie pradžioje neišdrįsdavo net prisipažinti esą lietuviai. Bet čia nebuvo toji priežastis, kad lietuviai, kaip kai kurie mano, aplamai yra linkę pasiduoti svetimom įtakom. Kitose sąlygose mūsų žmonės parodo ir tvirtą charakterį ir atsparumą. Jei praėjus nebeapvaisai, tai nors šiandien privalu auginti mūsų jaunimo tarpe tautinę sąvirgabą ir ištikimybę savo tautai.

Įdomu, kaip anų laikų lietuvių spauda apibūdindavo šį mūsų žmonių pasidavimą svetimoms įtakoms: "Iš kiniečių tik retas pameta nežiojęs savo "sandalus", arabai su savo "kromu" beveik nieku nesiskiria nuo tų savo brolių, kuriuos paliko senoj tēvynėje, italai anot to "nesisarmitija", vaikščiiodami su jų įprastomis aksominėmis kepurėmis ir aksominėmis metų gyvenimo Amerikoje nepakeičia savo būdingų galvos papuošalų, lenkai labai uoliai pasiduoda vietos madoms ir greit keičia savo išorinę išvaizdą, bet lietuvių kaip tik apsigyvena tuoriam didesniaj mieste, tuojau stengiasi savo išvaizdą taip pakeisti, kad jo jau niekas nepažintų, jog jis čia senenai atvykęs."

Bet jų, tų naujų tals laikais ateivių, šeimyninis gyvenimas dar būdavo lygial toks, koks ir Lietuvoje. Jų įvairūs subūvimai, ar pasivašinimai, krikštynos, vestuvės ir laidotuvės tals laikais dar buvo lietuviškos atspalvio. Tik tals atvejais, kai į lietuvių tarpą išmaišydavo sveiktinai, tik tada jau mūsų pionieriai pasistengdavo pasekti amerikonišką stilių.

Mažesniuose miesteliuose, ypatingai anglų kasyklų miesteliuose, ar lietuviškų fermarių tarpė daug ligiau išsiliekė lietuviški papročiai. Jei jau tēn būdavo ruošiamos vestuvės tai puota turėdavo užtrukti tris, keturias dienas su gausiom valšim ir dar gausesniais išgėrimais. Nėr kuo pasididžiauti, jei anų laikų spaudoje randame korespondencijų, jog tokiamie ir tokiame miestelyje įvyko turtingos vestuvės, per valšes jaunimas susikivirėjo ir net susimūšė. Būta keleto atsitikimų, kai po vestuvių sekėdavo laidotuvės, nes per įvykūdas muštynes net ir užsimūšėdavo vienas kitą. Visokiuos lietuvių tų laikų pasilinksmintimus lietuviai turėdavo savo muziką, tokia kokią turėdavo savo kaime. Ir šokiai vis laikydavos tie patys, dar iš "krajaus" atsivežti. Vestuvės būdavo labai spalvingos. Nuotaka vykdama į bažnyčią pasipuošdavo rūtomis, kurių dau gelis mergaičių vykdamos ir Ameriką atsiveždavo iš Lietuvos. Taip pat ir pamergiai bei pajauiniai vykdavo pasipuošę, kaip būdavo įprasta kaimo vestuvėse gėlimis ir kaspainis. Pėsti į bažnyčią vestuvininkai reitai vykdavo. Tals laikais būdavo samdomos dentos kariatos pakinkytos per arklių.

Ilgus metus išsiliko papročys per vestuves rinkti dovanas, dažniausia pinigais. Tai buvo daroma praktiškais sumetimais. Jaunavedžiams gyvenimo pradžia buvo reikalingi pinigai, kuriuos sudėdavo jų geri draugai ir kaimynai. Vidutiniška vestuvėse būdavo sudedama lig 200-300 dolerių dovanų. Tik jau vėliau sudėtų dovanų suma sumažėjo ir jų jau viešai nemėsdavo ir iekštę, kaip pradžioje.

"domu laidotuvėse tals laikais ariai—katalikai rūkydavo pipkes. Būdavo viena kita letą svarų tabako, keliolika po centą pipkiųjų ir vyrų per visą naktį rūko, kad neužmigtų. Tals laikais ir šermenis laikydavo savo pareiga ateiti visi pažįstami. Kaip ir Lietuvos kaime mūsų pionierių laikais visi susėsdavo aplink stalą ir giedodavo šventas giesmes. Per šermenis taip pat buvo įprasta vaišinti degtinę, tad "kartais giedoriai per garšiai giedodavo. (Bus daugiau)

PIRMASIS ETAPAS

Po keleto nepaprastai sunkios kelionės parų, mūsų traukiny stailga sustojo kazkur stoty. Girdėjome enkavedistus bėgiojant aplinkui ir kažką šūkaujant. Po geros valandos mūsų vagono durys prasiskleidė. Pamatėme priešais atkištus durtuvus.

— Lipkit lauk!
Išilgal ligos vagonų virtinės išvydom juoduojant suplakta žmonių masę, mūsų nelaimės draugus. Daug buvo sergančių, šalimais gulėjo pakeliui mirusiujų lavonai, likusieji, gryo oro apsvaiginti, stovėjo svirinėdami. Tai buvo Starobielskas.

Pagaliau, tankių NKVD sargybos gretų apsupti, iškeliamos iš geležinkelio stoties. Kelias vedė pro skurdų Ukrainos miestelį. Maži, vienaaukščiai mediniai namūkščiai. Žmonės vilkėjo skudurus. Enkavedistai jiems draudė žiūrėti į mus ir įskatinėjo sustoti ir sieną per visą mūsų kelią.

Taip priėjom didžiulę, apie 3 m. aukščio spygliuotų vielų tvoromis apsuptą, stovykla. Ten leido mūsų grupėlimis ir liepė sėstis žemėje vieniems greta kitų. Besidairydamos pastebėjau, kad esame buv. provoslavų vienuolyno kieme. Priešais dunksojo didelė cerkvė su nugriautais pu bokštų kryžiais, šalimais kažkokie pavatai. Toliau — senenai pastatyti barakai.

Pasibaigus įprastinei ceremonijai: kračiai, vis tų pačių duomenų surašymai, suvarė mus į barakus. Patekau į cerkvę, didelę šventovę, nuo kurios sienų tebevelgė šventųjų paveikslai ir bizantiškos freskos. Didžiulė cerkvė buvo užgrodyta iki pat kopulo milžiniškais pastoliais. Ant jų įrengta tūkstančiai lentynų, kuriose turėjome įstaisyti guolius.

Čia mums davė kiek maisto: karštos sriubos, duona, riekėle duonos.

LIETUVOS MINISTERIAI

Papietavęs ėmiau dairytis aplinkui. Suradau vieną kitą pažįstamą, kurle važiuavo kituose vagonuose, kalbėjau su jais. Nepažįstami žmonės priedavo ir su nerimu klausdavo:

— Kas gi dabar bus? Ką toliau darys su mumis?
— Vienas pažįstamų pasakė:
— Drauge su manim važiuavo buvę Lietuvos ministeriai!

Raymond Wasikonis
RESTORANAS IR BARAS
2826 Master Street
Philadelphia, Pa.

GEO S. REINS
BAR
1625 S. 2nd STREET,
Philadelphia, Pa.
Tel. FU 9-0692

DR. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIEMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. rytė iki 8 val. vak.

M. STRIKOLIS
MAISTO KRAUTUVĖ
253 1/2 E. MAIN STREET
Amsterdam, N. Y.
Tel. 1596

NEW BRITAIN, CONN.
Quality Market
VICTOR ABECONAS, Sav.
356 Park Street
Hartford Ave. Restaurant
ANDRIS SVIRINAS, Sav.
36 Hartford Avenue
A. PETRAUSKAS
Restoranis ir viešbutis
Įvairūs gėrimai, gėris maistas, puikūs kambariai
92 CHURCH STREET,
Paul's Restaurant
Paul Višniaskas, Sav.
pirmos rūšies maistas
Įvairiausi gėrimai,
31 Spring Street
JOHN B. VARKEL
PACKAGE STORE
Degtinė, vynas ir alus
411 Stanley Street
Tel.: 9-8218

Sutkus ir Endziulaitis ir būreilis estų.

PARTIZANAI UŽPUOLĖ

Vakare nuvarė mus į guolius. Tai buvo paprastos neobliuotų lentų lentynos, kurios nuo šiol turėjo mums atstoti lovas. Neturėjom kuo užsikloti, tai šildėmės prisiglaudę vienas prie kito.

Pradžioje žėrėjo elektros lempučės, o aplink cerkvę vaikščiojo sargybiniai. Kai kurie mūsų galvoje apie pabėgimą, tačiau tai nebuvo įmanoma. Be kitako, stovykla buvo apstausta tankia spygliuotų vielų tvora ir kas 50 m. stovėjo automatais ginkluoti sargybiniai.

Naktį užpuolė partizanai. Vos sugulius, mus puolė milijonai blakių. Jos kellavo per lentynas ištosom virtinėm, birėjo nuo lubų tiesiai ant galvų. Žmonės leidosi nuo lentynų, bėgo į koridorių ir ten gulė ant grindų.

SUŽINOM APIE KARĄ

Sumingusius prizadino kažkoks nepaprastas triukšmas. Šviesos užgeso. Pasklido baimės kupini sargybinių šūkaavimai, o po valandėlės išgirdome ritmingą lėktuvo motoro ūžimą.

Pasipylė klausimai: — Kas čia dabar? Ar girdit? Svetimieji lėktuvai! Tikriausiai prasidejo karas su vokiečiais! Keletui dienų praslinkus, atvyko tariamoji gydytojų komisija, kuri "tyrė mūsų sveikatą." Iš tikrųjų tai buvo pa-

rodija, nes gydytojas nemo-kėjo nei lenkiškai, nei lietuviškai, nei estliškai, o daugelis kalinių nemokėjo rusiškai. Kažka įrašė į mūsų dokumentus, o po tos "komisijos," keletai dienų praslinkus, suvarė mus į tuos pačius vagonus ir išvežė toliau į šiaurę. Žinios apie vokiečių-sovietų karą pasitvirtino. Bet jos neturėjo jokios įtakos mūsų likimui. Mums nebebuvo išsigelbėjimo.

Ir vėl silinko ligos dienos aklina uždarytame gyvuliniam vagonė. Ir vėl alkis, prasmirdušios žuvis, riekelė juodos duonos ir nepakankamas kiekis vandens.

Pagaliau rūsus traukiny sustojo. Atėjo valanda, kurią mes, kaip ir mūsų protėviai, atsisveikinom su vakarais, atsisveikinom su Europa.

Tai buvo stotis vardu Sosva, jau kitaj pusėj Uralo kalnyno, nebe Europoj — Azijoj. Mūsų pravažiutuotas kelias buvo šis: Vilnius, Minskas, Borisovas, Orša, Smolenskas, Roslavis, Brianskas, Oriolas, Jejecas, Starobielskas, Boļsoglebskas, Penza, Kazanė, Soropulas, Sverdlovskas, Sosva.

Vėl išvarė mus iš vagonų, o paskui, sargybų lydimi, nuėjome to paties, kaip ir stoties vardo Sosvos upės linkui. Čia turėjome pirmą po kelių savaiečių progą nusiprausti, nes paskutinį kartą buvom prausę Starobielske. Vienas kolegu turėjo skustuvią ir čia pat vietoje įsteigė skutykla.

Dr. Tadas Savickas, naujas profesionalas

Naujajuriai, kaip ir buvo galima laukti, vis didesni vaidmenį vaidina mūsų gyvenime. Nenuostabu: juk jų tarpe tiek daug laimėtų, įvairių profesijų žmonių.

Štai šiomis dienomis Brooklynne (1390 East 31st St.) atidarė ofisą dr. Tadas Savickas, kuris, pasirodo, jau 1948 m. buvo išlaikęs New Yorko valstybės gydytojo egzaminus. Žodžiu, Brooklynio lietuvių praktikuojančių gydytojų šeimama stailga praturtėjo nauju nariu.

Mūsų laikraščio skaitytojams, be abejonės, bus įdomu susipažinti su šiuo nauju profesionalu.

Dr. Tadas Savickas gimęs 1916 m. Kijeve kur jo tėvas Adomas Savickas buvo inžinierius. Motina Viktorija yra kilusi iš garbiosios kun. Katelos giminės. Grįžęs su tėvais į Lietuvą, Tadas pradžia mokytis lankė Radviliškį. Vėliau jie persikėlė į Marijampolę, kur jis baigė Rygikių Jono gimnaziją ir vėliau,

WILLIAM VALAITIS
Visuoklapios automobilių taisymas
730-2 E. Moyamensing Ave
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

VINCO VIDGINIO
MAISTO KRAUTUVĖ
438 JEFFERSON ST.
Philadelphia, Pa.
TR 1-6627

WILLIAM VALAITIS
Visuoklapios automobilių taisymas
730-2 E. Moyamensing Ave
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

Trumpai

— New York'e Carnegie Hall balandžio 8 dieną įvyksta Algidro Brazio koncertas. Į šį koncertą iš Chicago ruošiasi atvykti didelė ekskursija, kurią organizuoja komitetas sudėtyje: prel. B. Urba, telišjas J. T. Zuris, D. Kuraitis, A. Kumskis, M. Bertash ir kt.

— Pittsburgh'e įsteigė Lietuvių Kalbos Draugija, ukrios valdybą sudaro kun. A. Sušinskas, art. I. Gatautis, A. Kasulaitis. Kontrolės komisija: dr. V. Gaidžiūnas, J. Virbalis ir V. Stasas.

— Jurgis Vosylius yra laikomas seniausiu lietuviu Worcesterystje. Jis gimęs 1861 m.

— Chicagoje, Melrose parke įvyko lietuvių tarpe tragedija. Senenai iš tremties atvykęs Vladas Juteitis nušovė Stefaniją Novickaitę, po to ir pats nusišovė. Policija pas V. Juteitį rado laiškus, iš kurių galima spręsti, jog jis buvo įsimylėjęs Anitą Novickaitę, pašautosios seserį, kuri šiuo metu kaip tik yra su motina Floridjo. Anita su juo, kaip rašoma viename laiške "negerai pasielgusi". Visai neaišku, kodėl V. Juteitis nušovė Stefaniją, jeigu turėjo pretenzijų į jos seserį Anitą.

— Chicago's Tautinės Kapitnės per apsilėdimą daugumos šerininų pernai vos nepateko komunistuojančių valdžion. Šimet demokratiniai per šiomis dienomis įvykstantį susirinkimą stengiasi visiems laikams atspalaiduoti nuo svetimo elemento.

— Kanados laikraštis Nepriklausomoji Lietuva netrukus minės savo dešimties metų sukaktį. Šiuo metu Nepriklausomąją Lietuvą redaguoja buvęs Lietuvos Žinių ir tremtyje lietuvių žodžio redaktorius J. Kardelis. Kaip teko patirti Nepriklausomoji Lietuva savo įvairių žvės nuosavyos namuos.

— 1933 m. įstojo į Vytauto Didgalima Universitetą Kaune. Medicinos fakultetą jis baigė 1939 m., bet tame tarpe jis dar suspėjo baigti Karo Mokyklą, tuo būdu tapdamas atsargos karininku.

Gydytojo stažą dr. Tadas Savickas atliko Vytauto Didžiojo Universiteto klinikose 1940 m. Be to, pusę metų dirbo kaip anatomijos asistentas. Tals pačiais metais jis perėjo dirbti į pirmąją chirurginę kliniką, kur jis buvo prof. Kuzmos asistentas. Čia jis dirbo iki 1944 m., kada vokiečiai jį prievarta išvežė į Vokietiją. Atsidiūręs Austrijoje, dr. T. Savickas dirbo šv. Kryžiaus ligoninėje, Wells mieste. 1945 m. jis pradėjo dirbti kaip savarankiškas chirurgas Habsburgo DP ligoninėje.

1947 m. atvykęs į Ameriką, dr. T. Savickas buvo pakviestas dirbti St. Mary's ligoninėje, Waterbury, Conn. Bet šis dinamiskas vyras ir čia nesusnaudė. Sekančiais metais jis jau laiko ir sekmingai išlaiko New Yorko valstybės gydytojo egzaminus. Ir tai įvyksta lygiai metams laiko praslinkus nuo jo atvykimo į Ameriką... Išlaikęs egzaminus, jis priimamas rezidentu Monticello ligoninėje, kurioje jis išdirba iki pagaliau atidaro savo ofisą Brooklynne. Asmeniškai, dr. Tadas Savickas yra labai įdomus žmogus, didelis literatūros, muzikos ir sporto mėgėjas. Nevedęs, gyvena kartu su motina, dviem seserimis, svainiu ir mažu sūnėnu. (Vyresnėji sesuo Janina, baigusi dentisteriją, yra ištekejusi už dr. Snieškos, taip pat naujakurio. Kita dr. Savicko sesuo Danutė šiuo metu lanko laboratorijos techniku kursų New York'e. Svainis dr. Snieška yra vyr. rezidentas ir patologijos asistentas Manhattan General Hospital New York'e.

Dar Marijampolės gimnaziją lankydamos, dr. Tadas Savickas mokėsi anglų kalbos, kuri, kaip dabar matome, jam labai praverė. Tiesa, jis joje gilinosi dar būdamas tremtyje. Aplamai, dr. Savickas yra gabus kalbų mokslui. Be gimtosios lietuvių kalbos, jis laisvai kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai, prancūziškai ir angliškai.

Dr. Tadas Savickas yra tipiškas nepriklausomos Lietuvos sūnus. Dar gimnaziją lankydamos, Tadas buvo uolus skautas. Vėliau, baigęs mokslus, buvo alstringas vandens

— 3 psl. 1951 m. vasario 9 d. sporto šalininkas — su draugais baidarėmis plaukiojo po Lietuvos ežerus, upes ir upečius, neiškyrus nei tenkų o kumpėtojų Vilniaus krašto. Tuo būdu jis baidarėmis po Lietuvos ežerus ir įvairias vandens arterijas yra išplaukiojęs apie 1000 kilometrų. Perėmęs vieno mirusiojo amerikiečio gydytojo ofisą, kaip teko patirti, jausmas mūsų tautietis jau turi gana gausų būrį pacientų. Nėra a bejeoniš, kad dr. Tadas Savickas savo praktikoje bus lygiai sėkmingas ir čia. Amerikoje, kuria jis, boisevikams užplūdas Lietuvą, pasirinko antrąją savo tėvynę.

WHITE HALL HOTEL
PETER ČESNULIS, savininkas
2 barai, restoranas, salės parengimams
NEW TOWN, PA. Tel. 9981

PHILADELPHIA, PA.
MALOŲ LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

ADAMS' CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9785

Naujai atidarytas lietuviškas restoranas ir baras
TRAUN'S
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 So. 2-nd Street Tel.: DEW 513
PHILADELPHIA, PA.

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110
PHILADELPHIA, PA.
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakelvingiems suteikiama nakvytė — viskas nemokamai. Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirėngę suteikti geriausį pataravimą.

LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
204 NORTH BROAD STREET
Philadelphia, Pa.
ESTABLISHED IN 1892
AS OF DECEMBER 31, 1950
ASSETS: \$3,929,376
Savings Accounts: \$2,485,495
Federal Home Loan Bank Stock: \$28,000
Cash on Hand and in Banks: \$422,799
Other Liabilities: \$8,873
Office Building and Equipment: \$4,302
Furniture: \$163,800
Deferred Charges and Other Assets: \$8,076
Total: \$3,929,376
LIABILITIES: \$3,929,376
Savings Accounts: \$3,929,376
Advances—Federal Home Loan: \$0.000
Loans in Process: \$0.417
Other Liabilities: \$8,873
Reserve Funds: \$8,873
General Reserve: \$201,958
Unpaid Dividends: \$61,928
Total: \$3,929,376
CHARLES J. CHELTON, President
HAROLD L. WICKI, Secretary
HENRY KEMMELIS, Treasurer
BROOKLYN BRIDGEMAN
Payable June 30 and December 31, Paid without interruption since 1901. Never less than 4% per centum.

VIENYBĖ

An American Weekly in the Lithuanian language
 Established in 1886 by J. J. Paukšis
 JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher.
 Editorial and Business Office:
 412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y. Phone EVergreen 4-0862
 Subscription Rates: USA and possessions \$4.00 per year, Canada \$4.50, Elsewhere \$5.50. Advertising rates on application.
 Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Penktadienis 1951 m. vasario 9 d.

GEN. EISENHOWERIO KELIONĖS VAISIAI

Gen. Eisenhoweris grįžo iš savo kelionės po Europos kraštus ir padarė pranešimus apie pasiektus rezultatus. Savo kelionės metu jis aplankė dvyliką valstybių, tarėsi su politikos ir karo vadais. Po šios kelionės laukiama svarbių sprendimų jau artimiausių savaitių bėgyje.

Savo pranešime atstovų rūmų nariams gen. Eisenhoweris pareiškė:

— Artimiausioje ateityje mums teks padaryti sprendimą, kuris gali nukreipti visos mūsų civilizacijos likimą.

Atlanto paktą karo pajėgų vyriausio vado žodžiais čia jau ne apie Jungtines Valstybes eina kalba. Čia jau paličiama visų laisvųjų mylinčių tautų likimas.

Suprantamas dalykas, kad Jungtinės Valstybės viso uždavinio negali pasilmiti ant savo pečių. Tikrai visų laisvųjų tautų glaudus bendras darbas gali suteikti pagedaujamų vaisių.

Bendra padėtis Europoje, jeigu remtis, kaip jis pats prisipažino, toli gražu nepilnas gen. Eisenhowerio patyrimais, yra tokia—Europa nori gintis nuo komunizmo ir ginsis. O europiečių pesimizmas esąs suprantamas. Jie per daug nukentėjo ir turėjo bėsių nuostolių visose gyvenimo srityse. Eisenhoweris tikti gera prancūzų valia. Vadovaujant asmenys parodė jau šiandien didelį ryžtingumą. Prancūzai sukurs stambiają armiją. Lygiai ir kituose kraštuose esama kietos valios išlaikyti laisvę. Europos tautos nedarėtos mažiau, negu mes, bet jos neturintios tų galimybių, kuriuos turi Amerika.

Dabartinės gen. Eisenhowerio išvados: reikalingas veikimo tikslus planas, reikalinga taip sutvarkyti gamyba, lyg šalis ruošėtųsi karui. Gamybos perteklių bus galima paskolinti Europos sąjungininkams. Paskola Europos kraštams būtina. Tik tokiu būdu galima ešą pakelti tų kraštų nuotakas. Jeigu prarastume Europą, netektume aukštos kokybės gamybos kraštų, kvalifikuotų darbininkų ir pasiryžusių kovoti dėl laisvės armijų. Tuo atveju paties Amerikos kontinento padėtis nepaprastai pasunkėtų.

KINJOS KOMUNISTŲ PASMERKIMAS

Jungtinių Tautų nutarimas paskelbti Kinijos komunistinę vyriausybę agresoriumi buvo priimtas 44 balsais, prieš 7, o aštuoni susilaikė. Rezolucijoje pasakyta, jog komunistinė Kinija todėl skelbiama agresoriumi, kad tiekdamas tiesioginę pagalbą Korėjos agresoriui ir netarpiškai išjungus ten į karą veiksmus prieš Jungtinių Tautų armijas, pati išjungė į agresiją. Toliau sakoma, kad Pekinas neprėmė Jungtinių Tautų pasiūlymo taikiu būdu likviduoti Korėjos konfliktą, jo jėgos ir toliau kovoja prieš Jungtinių Tautų kariuomenę. Tuo pasirėmus stuloma atitraukti Kinijos kariuomenę iš Korėjos. Rezolucijoje taip pat pareiškama, kad Jungtinių Tautų jėgos toliau kovos prieš Korėjos užpuoliką.

Korėjos įvykiai paskutiniu metu nebuvo tiek palankūs komunistams, kaip Maskva ir Pekinas pradžioje galvojo. Todėl Mao Tze Tungas buvo priverstas nusileisti nuo pirmojo „ultimatyvio“ reikalavimo, kurį išpildžius būtų prieita prie antrojo Muncheno, kada buvo padarytos dabar jau nebesamam diktatoriui didelis nuolaidos.

Be to dar buvo iš Pekino statomi reikalavimai priimti kompromisinę „Azijos valstybių rezoliuciją“. Bet kalbamas rezolucijos balsavimo metu ir šis Azijos valstybių blokas pakriko. Dvi valstybės, būtent Indija ir Burma, kurios būdamos Kinijos kaimynės, stengėsi jai pataikauti ir balsavo kartu su komunistais. O tuo tarpu dauguma šio bloko, kaip Afganistanas, Indonezija, Pakistanas, Irakas, Iranas ir kitos Azijos valstybės balsavo kartu su Jungt. Tautų dauguma. Arabų valstybės taip pat ne buvo vieningos šios rezolucijos balsavimo metu.

Šis balsavimas parodė, kad antikomunistinės daugumos Jungtinių Tautų delegacijų nuotakas yra tvirtos. Vietoje vadinamojo „Muncheno“ padaryti visiškai atvirkščios reikšmės sprendimai. Ypatįgią kabrinėja, kad priimtas nutarimas iširti sankcijų prieš komunistinę Kiniją reikalą. Tai smarkiai paveiks komunistinių valstybių autoritetą.

ARTINASI VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI

Dabartinėmis aplinkybėmis mūsų organizacijų ir apamai visuomenės vienas svarbiausių uždavinių galima išpildingiau praversti Lietuvos Nepriklausomybės sukaktyvių minėjimą. Ši didi Lietuvos Tautos šventė — pirmoje eilėje savo jėgų patikrinimas, plati visuomenės paskatinimas aktingai kovai už Lietuvos atstatymą. O kitas šios šventės uždavinys, — tai lietuviško pasiryžimo kovoti už savo tautos laisvę demonstravimas svetimtųjų tarpe. Mums ypatingai svarbu susirasti kaip galima daugiau savo draugų, kurie paremtų mūsų teisėtų reikalavimus.

Laiko tai šventė pasiruošti nebekliog daug. Tad tenka jau dabar teikti visas jėgas, kurios šias mūsų iškilmes padėtų padaryti įmanomai išpildingas.

VERGŲ DARBAI STALINO IMPERIJOJ KARAS ARBA TAIKA

John Dulles knyga — Karas arba taika

PABĖGĘS SOVIETŲ DIPLOMATAS PASAKOJA
 Kaip Sovietų Sąjungos pasiuntinybės Suomijai nario, mano uždavinys buvo nuneigti tvirtinimus, kad Stalinas naudojami vergų darbas, — sako rusų vyr. inžinierius Ivan Markin, atbėgęs į Švediją.

Stockholms Tidningen dabar spausdina Markino atsiliminimus, kuriuose tarp kitko sakoma:

Tvirtinama, kad milijonai rusų ir užsieniečių dirba tolimuose Sov. Sąjungos užkampluose, sugrūsti į prievartose darbų stovyklas, iš kurių, kartą patekusi, veik nėra vilties išsivadoti.

Kaip inžinierius, aš savanoriškai pasiūliau vykkti į Ramiojo vandenyno sritį. Mano susitikimas su MVD generolu Almazovu Maskvoj, vadovaujantiu Dalstroj (Tolimųjų Rytų) statybų, buvo man pirmas išėjimas.

Kaip dauguma rusų, taip pat ir aš, tada turėjau miglotą supratimą apie prievartose darbų stovyklas. Mano viršininkas, Volgos laivinkystės taryboje, protestavo prieš mano sumanytą perėti į kitą darbo vietą. Gincas pasiekė komunistų partijos centro komitetą. Laimejo, žinoma, MVD (slaptoji policija).

MVD — PRIEVARTOS DARBŲ RANGOVAS

Atvykęs į Nagajevą, pamačiau, kokiomis sąlygomis reikės dirbti man, statybos viršininkui, o ką jau bekalbėti apie paprastus darbininkus. Su kitu inžinierium apšygtvonom palapinėje, o kol atėjo žiema, pasiskubino surengti iš akmenų trobelę, apsiginti nuo Sibiro šalčių.

Mano darbo komanda susidėjo iš 1200 vyrų ir moterų. Jie gyveno purve ir skure, aptverti spygliuotų vielų tvora ir saugojami dieną ir naktį MVD policininkų, ginkluotų kulkosvaizdžiais sargybos bokštuose.

MVD generolas Berzin (iš pavardės latvis?) buvo Nagajevos srities tikrasis valdovas. Jis valdė apie 100,000 darbo vergų armiją. Berzin tvarkė darbo laiką, darbininkų baidymą ir jų šaudymą. Jo kariniai varė žmones darbam net didžiausiais pūgomis slauciant, — neišskiriant ir moterų.

DUONA IR VANDUO

„Darbšėiuosius“ vergus mai tina duona ir arbata iš ryto, sudyta žuvm ir sriuba pietums ir arbata vakare. „Tinginiai“ buvo mušami ir maltinami tik duona ir vandeni. Visi belaisviai vaikščiojo apsiurę dvikiančiais skurkiais. Tik gerieji darbininkai,

kurie dar pajėgė išpildyti darbo normas, gavo vatinius ir valokus.

Aš pamėginiau sutraukti darbą. Bet Berzin pagrasă, kad vietoj kitos tarnybos, aš gallu savo dienas pribaigti už spygliuotų vielų.

Tarp mano „pionierių“ buvo gydytojų, menininkų, dvasiškių (ypač daug baptistų) ir inžinierių. Jų daugumas buvo atsūsti čia dešimčiai metų už klaidingus galvojimus. Buvo ir ūkininkų, kurie drįso, nuėmus derlių, rankioti varpas kolchozų laukuose. Jų nusikaltimas vadinosi „valstybės nuosavybės vogimu.“

ADMIROLO LIKIMAS

Vienas iš mano belaisvių, kuris pajėgė išlaikyti bausmės laiką, buvo admiralas von Meidel, berods senas Rusijos kariškis iš japonų karo laikų. Paleistas iš Nagajevos jis su „sutaupytais pinigais“ išvyko į Vladivostoką, bet nerūdamas pinigų tęsti kelionę, buvo gražintas atgal į stovyklą. Jam, beje, leido pasirinkti vieną iš šešių vietų naujam gyvenimui, bet visos anapus Uralo kalnų. Galbūt, jis būtų su savo draugais ir važiavęs į naują vietą, bet Sibiro geležinkelis buvo užimtas, vietos senai išparduotos. Praėjus 48 valandoms, jis ir jo „paleistieji“ draugai buvo vėl MVD sumiti ir gražinti į seną darbo vietą.

VALSTYBĖS DEPARTAMENTAS NELEIDO ARESTUOTI ŠNIPŲ

Fulton Lewis, laikraščiu ir radijo komentatorius, patiekė 22 atsitikimus, kada FBI agentams Valstybės departamentas neleido areštuoti sovietų šnipų Amerikoje, kad nepažeigtų santykių su Sovietų Rusija.

Nuo 1942 metų policija tarp kita susekė šiuos rusų šnipus (tačiau kurių areštą vetavo valstybės departamentas.

1. Andrei Sevčenko. Į Ameriką atvyko 1942 m. kaip Sovietų Rusijos aviacijos ministerijos atstovas ginklams užpirkinti. Jo dėmesį patraukė The Bell Aircraft kompanijos fabriklai Buffale. Ten jis surado savanorių taikininkų, kurie pagaminavo jam brauzinį kopijas ir aprūpino kitokiomis svarbiomis gamybos žiniomis. FBI susekė jo šnipinėjimo darbus ir paprasė valstybės departamento sutikimo jį areštuoti. Atsakymas buvo neigiamas. Sevčenko nebuvo net išsiustas iš Amerikos. Jis čia pasiliko tiek ilgai, kiek jam reikėjo. 1946 metais su pilnu bagažu slaptų dokumentų jis išvyko netrukdomas į Sovietų Sąjungą.

2. Gregorij Markovič Keifets atvyko į Ameriką 1941 metais kaip Sovietų Sąjungos vicekonsulas San Francisco. Jis aplėdo kraštą 1944 m., išsižadamas gausų slaptų dokumentų rinkinį. Iš San Francisco jis slūsdavo be to žinias slaptu radijo siūstuvu į Rusiją. Iš čia jis slaptu kodu informuodavo kitus šnipus, veiklantius Amerikoje. FBI tai susekė Valstybės departamentas uždraudė jį areštuoti draugystės su Sovietų Rusija labui.

3. Sergei Grigorievič Lukianov šnipinėjo Amerikos laivyno naujus išradimus ir planus. Jis be to buvo vadinamas Vasilenko. Prisirinkęs 6 dėzes slaptų dokumentų, jis lėktuvu išskrido iš Washingtono į Maskvą. FBI gerai žinojo, kad jo diplomatiniuose paketuose yra slapta šnipinėjo įvykiai medžiaga ir reikalavo valstybės departamenta leisti jį sumiti. Reikalavimas buvo atmettas.

4. Arthur Adams, viena iš ryškiausių figurų, šnipinėjošiu sovietams, Valstybės departamentu globalant. FBI jį pagavo Chicagoje 1945 metais viename parke perlįmant žinias iš vieno Amerikos atominės bombų specialisto. Policija dėjo visokias pastangas, neleidama jam vėliau lipti į rusų laivą Portlande. Juk jis savo laimine turėjo atominę bombų pasiaptis. Bet Val-

stybės departamentas atsakė: „Ne.“ Ir Adams atsidūrė Maskvoj su naujausiomis žiniomis apie atominių bombų gamybą.

Vasilij Rubelin buvo NKVD viršininkas Washingtono nuo 1942 iki 1944 metų. Jis skatė Sovietų Ambasados trečiuoju sekretorium. Jo žmona, Elizabeta Jurovna, šnipinėjo tarp Amerikos komunistų. Policijai susekus jo tikruosius tikslus Amerikoje, Valstybės departamentas vėl išpėjo nedaryti jam nemalonumų areštuoti šį sovietų „diplomata“. Jis išvyko iš Amerikos Maskvai pareikalavus.

6. Olga Valentinova Klop-kova, sovietų konsulato Los Angeles tarnautoja, buvo viena iš veikliausių moterų sovietų špionazo organizacijoje Amerikoje. 1944 m. ji išvyko į Rusiją papildyti savo špionazo studijas ir po to grįžo atgal į Ameriką. Ji išmokėdavo

atlyginimus sovietų šnipams už atliktą darbą. Ją areštuoti buvo neįmanoma, vis dėl to pačios priešaitės: dėl geros draugystės su Sovietų Sąjunga.

Kai Kanadoje išaiškėjo sovietų špionazo organizacija ir jau vyriausybė ėmė šnipus griežčiau sekti, gerokas jų skaičius persikėlė į draugišką Ameriką. Iš Kanados atvyko Vitalij Pavlov, buvęs Sovietų pasiuntinys Kanadoje, antrasis sekretorius, vadovaujantis špionaziui viename Amerikos kontinente.

Šiandien Amerikoje aptilo kalbos apie didžiąją draugystę su Sovietų Sąjunga. Bet, Fulton Lewis sako turis pakankamai įrodymų, kad špionazo darbas Amerikoje eina ir toliau. Jį darba sovietai yra traukę visą eilę satelitinę kraštų diplomatu, ir UN atstovų, kurie aprūpinti diplomatiniais pasais turi pakankamai didelę laisvę. (sv.)

JEIGU KARAS PRASIDĖTŲ 5 VALANDĄ RYTE

Jeigu rusai užpultų Berlyną, Vakarų Vokietiją, Jugoslaviją arba Artim. Rytus 5 val. ryto, tai amerikiniai bombonešiai galėtų dar tą pačią dieną išmesti savo atominių krovinių bet kurioje Sov. Sąj. vietoje.

8:30 val. iš Viduržemio juroje stovinčių lėktuvnešijų arba iš Saudi Arabijoje esančių amerikinių bazių pakliū lėktuvai galėtų paversti griuvėsiais ir pelenais pietinės Rusijos pramonės miestus. Per tris valandas jie pasiektų Rusijos plieno pramonės centrą ir per tris su puse valandos — jos naftos centrus. O ir iš Amerikos žemyno pakliū lėktuvai galėtų dar tą pačią dieną atomines bombas nugabenti į Rusiją.

10:30 val. (tą patį rytą) Anglijoje stovį bombonešiai per penktas su puse valandos galėtų pasiekti Maskvą ir jos srityje esančius svarbius mašinų pramonės centrus. Panaudojus pakankamą kiekį Anglijoje paruoštų atominų bombų, tai turėtų reikšti greitą sovietinės sostinės galą.

2 val. popiet taip pat iš Anglijos pakliū bombonešiai galėtų pasiekti didžiuosius ginklų pramonės centrus anapus Uralo. Taipgi, praėjus devynioms valandoms nuo rusų puolimo pradžios, galėtų būti pasiekti visi rusų pramonės miestai, kuriuose gaminami tankai, lėktuvai, patrankos ir šaudmenys.

Pagaliau 5 val., faigi dar nesutemus pirmajai karo dienai, iš Anglijos arba Alaskos pakliū amerikiniai lėktuvai galėtų pasiekti tolimiausius Sov. Sąjungos pramonės centrus, nes ir šiaurinėje Mongolijoje veikia sunkiosios pramonės ir ginklų gamybos centrai nuo Anglijos ir Alaskos pasiekiami per 12 skridimo valandų.

Ši lentelė rodo, kad JAV aviacija per 3-12 valandų nuo to momento, kada raudonoji armija peržengtų savo sienas, gali suduoti mirtinų smūgių penkiems svarbiausiems sovietinėms pramonės rajonams. Žinoma, JAV atkeršijimo pramonės gali būti keliomis dienomis nugalėtos, jei JAV prieš tai panorės įspėti civilius gyventojus arba jei prirėiks, iš bazės atgabenti pakankamas bombų išteklius. Tačiau vis dėlto Kremlinui, norėdamas pradėti karą, turi tikėtis kuo greičiausiu JAV smūgiu.

450 atominų bombų, kurias Amerika turėjo jau 1946 m.,

TIESA NIEKINA PREZ. TRUMANĄ

Lietuvos bolševikinė spauda paskutiniu laiku pagyveno kampaniją prie amerikiečių. 1950. XII. 7 d. Tiesa atspausdino specialų straipsnį prieš prezidentą Trumaną ir, kaip jau bolševikai priimta, prieš jo giminės iki keltinos kartos praenytę. Prezidentas Trumanas čia vadinamas „gąngsteriu.“

Tolimuose Rytuose permaltinga karo eiga vėl stato klausimą, žinoma, nėra lengva. Juk ne kiekvienam prieinami slapti šaltiniai bei neviešos informacijos. Jomis gali naudotis tikrai nedidelis skaičius valstybės vyrų.

Prie tokių patikimų asmenų, beabejonių, reikia prisikaityti ir John F. Dulles, kuris, kaip žinoma, yra republikonų partijos užsienio politikos vadovas ir Trumano užsienio politikos patarėjas. Jam žinomi visi užkulisiniai mūsų gadynėje prasidėjusios kovos tarp Rytų ir Vakarų. Kalbama, kad jis yra rimčiausias kandidatas pakeisti Achesoną, jeigu paskutinius pasitrauktų iš Valstybės Departamento. Dulles savo išleistoje praeitais metais knygoje „Karas arba taika“ išdėstė ne vien savo pažiūras, bet grynus faktus dėko prasidėjo tebevykstantis nerų karas. Jo knyga, kuri apima 274 psl., bus pirmas svarus žodymas valstybininko. Paskutiniai jvykiai jį dar labiau išaukštino, kaip realų mastytoją. Jo knygoje aptarta pasaulio politikos visos problemos ir, nurodoma iš susidariusios padėties išieiti. Kultūringasis pasaulis dar gali nuo žlugimo išsigelbėti.

Dulles blaiviai apibrėžė praeities klaidas, kurios suteikė Sovietų Rusijai perdaug galybės. Jis pasmerkė JAV izoliacionistinius norus po pirmo pasaulinio karo. Tuomet nepamatyta, kad Rusijoje komunizmas rastų taip stiprų išsitvirtinimą. Tačiau dabar to rezultatai su grasinančiais pavojais matomi labai aiškiai. Komunizmas tyko revoliucijos kėliu, bet jeigu galės, tai ir jėga sunaikins kapitalistinę santvarką. Kolonijoms pavergti leninizmas mato tik vieną būdą — jas užkariuoti. Likusiems kraštams yra kitos priemonės, būtent, slaptas ir viešas komunizmo veržimas. Čia jėina streikal, teroras ir pilietiniai karai.

Prieš tokius tikslus Vakarai turi jau taikos metu paruošti vieningos politikos pasiūlymą. Taikos išlaikymui, jo maitymu, nereikia vengti ir aukštos kainos, kuri ligšiol buvo sudedama tik karo metu. Jis pasisako prieš ramybės politikos vedimą. JT organizacija turėtų būti panaudota, mažiausiai nors, organizavimui mokalinio pas-

Dulles netiki, kad karo pavojus čia pat. Jis samprotauja, kad komunizmo vadaui užgrobtų tautų dar nėra visiškai palaužę. Be to, Azijoje nerų karo gailumai toli neišbandyti. Sovietų Sąjungos pramonė dar neatstaičiusi ir raudonoji armija nepilnai apginkluota. Taigi tokiam stovyje totalinio karo Azijoje Sovietai dar nepradės. Karo pavojus iškilis, rašo Dulles, tuomet, kada komunistinė Rytų Europa ir Azija galutinai politiškai ir kariškai bus sujungtos. Ir kuomet Rusija įsausis, kad apsupimo politikos laikotarpis sekmingai peržengtas.

Tiesa, Dulles, nedaug turi vilčių, kad komunizmas nugalimas vien tik karišėmis ir medžiaginėmis priemonėmis. Amerikoje daug atvejų pamirštamos moralinės ir dvasinės vertybės, kurių dėka ir Amerika tapo didinga. Jos tvirtiausios pagrindas, tai moralinis patvarumas. Nėra pavojingesnės būsenos, kokią Vakarai puoselėja, tai plėtojamas gyvenimo formų, kurių turinys medžiaginė nauda. Sovietų komunizmas laimėjo pasaulį dar ir tuomi, kad vakarinės valstybės perėmė mokslo tiesas, kurios atrodė, remiamos komunistinio galvimo idėjomis. Siekimas socialinio teisingumo neprivalo remtis tik materializmu. Pasiūkiėjimas JAV dvasinėmis išgalėmis turi būti vėl atstatytas.

Suglaudžiant karkurias šio JAV valstybininko mintis, keliasis sakiniais reikia pažymėti, jog duotas išvadas. Karo bal mės šiais laikais visur didesnė negu kadaise. Ir niekas dar nėra tiek pasiruošęs ir prisigaminęs ginklų, kad lengva būtų išvengti pradžios, nors preventyvi karą. J T organizacija, palyginus ją su buvusia Tautų Sąjunga, yra žymiai galingesnis organizmas taikai išlaikyti. Anksčiau tautų santykiuose privalomai pakitimal buvo įgyvendinami per karą. Dabar jau yra galimybių taikingu būdu išvesti pakittimų, jeigu jie yra tikrosios taikos reikalavimai. Amerika savo atsakingumą prieš pasaulį supratusi. Ji sudarė saugumui patikrinti eilę grupinių susitarimų. Tačiau politinis budrumas, kuris ligi šiol pasirodė neganėtinas, privalomus praplešti. Šia linkme JAV ligšiolinės pastangos nepakankamos ir, būtent, dėlto, kad komunistų išsiskaitimai nepilnai buvo suvokiami. Bet tie laikai baigiasi. Dabar surinkta užtenkama aiškių faktų ir tai galima duoti prideramas atsakymas.

O VIS DĒL TO... ŠOKSIME

O kodėl gi ne?... Juk New Yorko Lietuvių Tarybos pirmininkas jau ir orkestrą pasamdė. Visuomenės šūlai, galvos (ar kaip juos ten vadinti) juk žino, kas leistina ar tinka, o kas ne. O eiliniam žmogul galvos sukli dėl to netenka. Todėl ir bus šokama Webster Hall iškilmingame 33 Lietuvos nepriklausomybės metų sukakties paminėjime.

Taigi... "pasamdė orkestrą." O dar pernai metais ta pačia tema — šokti ar nešokti vasario 16 d. iškilnėse — laikraščiuose buvo nemažai kalbėta. Žinoma, sprendimo nesulaukta, nes kas gi tars tokią sprendimą. Amerikos Lietuvių Taryba, kuri vis dar nesuviskoka, kurį vaidmenį jai diktuoja gyvenimo reikalavimai? Ta vienintelė JAV lietuvių politinės vienybės organizacija bijo imtis šokiostokios "valdiškos" vaidmens ir į tokias "smulkmenas", kaip šokiai tautos nepriklausomybės paminėjimuose, užmiršta ar nenori kreipti dėmesio.

O labai galima! Nes kasgi tars autoritetinga jei ne draudimo, tai bent patarimo žodį? To žodžio taip metai po metų nesulaukiame. "Juk tai smulkmena!"...

Acū, gerbiameji, jei kas jūsų šokių reikalą laikote smulkmena! O kad gi nors kas iš tokių šokių šalininkų rimtai pasisakytų, kad tie šokiai tokia diena būtini, kad jie yra neatsikvėmusi iškilmingųjų mūsų tautos nepriklausomybės paminėjimų aktų dalis. Kad įrodytų tvirtai, jokia logika nesugriaunama, motyvais tokios programos dalies reikalingumą!...

Ne, tai daroma iš inercijos, išsiūbavus, kad "taip visada darydavome." Lygiai taip, kaip kokiame paprastame piknike, metiniame baliuje, susipažinim ar "susiartinimo" vakare, na, iš koncerte (ir taip juk būna!).

Na, bet dabar metas, pasukintis metas išsiaiškinti, ar iš tikrųjų tokie šokiai būtini, ką sakau, — ar jie galima dabinčiuose vasario 16-sios dienos aktuose.

Viešpatie, atleisk mums, nes nežinome, ką darome! Mes, minėdami tėvynės garbę ir pasididžiavimo dieną toli gražu ne džiuginančiose (atvirksčiai — kraują gyslose stingdančiose) aplinkybėse, šokame taip, lyg tai būtų baliaus ar kieno vestuvių programa...

Ak visi, turbūt, skaitome žinias, duodamas iš mūsų tėvynės mūsų laikračių skiltyse, skaitome, ir pasibaisėjimas verčia smarkiai plakti mūsų širdis, protas ieško atsakymo, kodėl taip yra ir kaip ilgai taip bus ne tik mūsų tėvynėje, bet ir visoje raudonojo barbaro užvaldytoje pasaulio dalyje. Bet mes, — lietuviai, mūsų tėvynės reikalai ir nelaimės mus skaudžiausiai liečia. Mes iškilmingais momentais su sąžonomis klausomės jau kažin kelintą kartą patvirtinamų tėvynės kančių apyskaitos, taip neišvengiamas tokiomis progomis. Mes širdyse darome prisauka likti ištikimais jai, toli nuo mūsų likusiai tėvynei, ir padėti jai tapti vėl laisva.

Ką jau besakytė apie mūsų tremtinių tūkstančius, čia, tarp sąvųjų, laimingai atsidūrusius. Mes, tie patys tremtiniai — imigrantai, tik ypatingų aplinkybių dėka naudojames laimingųjų "likimo bilietu" čia, o ne tėvynėje like, ne Sibiro plotuose ar po žalia velėna atsidūrę. Mūsų širdys labiau, negu bet kurių kitų vietos lietuvių, gaudinamos tautos nelaimių ir kančių. Ir taip natūralu, taip ir turi būti!

Bet kaip suderinti mūsų vykdomą tikrovę (ne žodžiais, sakomus už iškilmingai papuoštų stalų ar tribūnų) su ta tikrove, kurią išskaitome iš laikraščių ir kurią patys gerai numanome, su tėvynės tikrove? Mes norimė linksmintis prie mirstančios motinos lovos! Šokime prie kiekvienos progos, nesukdami sau galvos, ar tie šokiai tinka tam tikrais momentais. O tas momentas, kurio dabar laukia-

V. Citiūnas

me, yra metinis nepriklausomybės Lietuvos akas. Jis vykdomas kartą per metus. Tas paminėjimo akas šiais metais pasitalko kaip tik Gavėnios metu. Net ir tai mūsų nesulaiko nuo šokių. Mes šokime ir ant mūsų Tėvynės Motinos kapo, nes tokia "tradicija" susidarė. Susidarė iš mūsų pačių valios, tiksliau — iš mūsų palaidumo, iš mūsų negebėjimo suprasti, kad forma kai kada labai gerai apibūdina ir patį turinį.

Ko gi siekiame, ką norime atlikti iškilmingiausiais paminėjimais? Ogi sutvirtinti savyje valią gventi ir kovoti dėl idealų, dėl kilnesnių, negu kasdienybė, dalykų. Mūsų, pasaulyje išsklaidytų, laisvųjų lietuvių idealas — laisva ir nepriklausoma tėvynė — Lietuva. Jos nepriklausomybės paskelbimo 33-ją sukaktį minėdami, mes neišvengiamai patys sau ir visam pasauliui išdėstysime laisvojo žmogaus širdies spūlių dėl fakto, kad tas kraštas, kurio laisvės gimimo diena minima, dabar yra nelaisvas, daugiau negu nelaisvas — jis baigiamas naikinti, o tauta — tūkstantmetė tos žemės šeimiminkė ir gynėja — baigiama žudyti. Minėdami mūsų tėvus ir motinas, brolius ir seseris, kovojančius partizanais, klausysimės žymių kalbėtojų žodžių, gaudinamės iki ašarų dėl jų turinio... Tas pats bus ir klausantis rimtos koncertinės dalies. O po to... šokiai!

Man akyse stovi vienas praėitųjų dienų vaizdas. Tai buvo viename šiaurės-vakarų Vokietijos užkampyje, mažoje tremtinių lietuvių stovykloje. Joje buvo gimnazija, pradinė mokykla ir vaikų darželis — visos pagrindinės tremtinių jaunimo auklėjų įstaigos. Kartą vizitavo ta stovyklą lietuvių tremtinių sielovados tvarkytojas kan. Fel. Kapočius. Jį lydėjo kun. Stasys Yla. Vizitavimas kaip tik pataikė į patias Užgavėnes. Gimnazinis laimėjimas jau senai buvo susilpanavęs vakara su trumpa programėle ir šokiais. Garbingųjų svečių susilaukę, stovyklos įvykiai nukreipė visą savo dėmesį ir energiją į tinkamą jų sutikimą ir atitinkamą momentali Užgavėnių dienos programą tiek stovyklos bažnytelėje, tiek ir tos dienos vakare. Gimnazijos vadovybė užprašė kun. prof. St. Ylą papasakoti tą patį vakarą salėje susispietu-

siam jaunimui savo kaceto atsiminimų dali. Pranešimas buvo tikrai jaudinantis tiek savo turiniu, tiek ir vaizdžia, iškalbinga forma. Visų susirinkusiųjų salėje, tiek jaunimo, tiek senimo, dėmesys buvo sukaustytas ir įtemptas iki kraštutinių ribų. Prelegentui baigus kalbėti, sustingusi, bežadė pilnutėlė klausytojų salė tylėjo. Tik kai svečias pasitraukė nuo staliuko ir sėdo į veltą suole, praplūpo visi pločiai. Daugelio akys buvo matyti ašaros. Ne vienas atsidusėjo, nutrukus pasakojimui apie vokiečių kaceto baisenybes, apie mūsų tautiečių kančias ir mirtį išsigimėlių valioje ir galioje.

O "po to buvo šokiai". Tai programoje buvo numatyta. Niekam tada neatėjo į galvą laiku pasiūlyti jaunimui padaryti mažą-mažytę auką savo būdu grūdinti: po tokios šūričiai įdomios paskaitos atsisakyti šokių ir tuo pačiu dvasiniu susikaupimu grįžti namo, į barakus, ir pasikalbėti savitarpį patirtųjų išpūdzių tema.

Šių eilučių autoriui, prisipažįstu, tokia mintis buvo atėjusi į galvą taip pat per vėlai, todėl jis jokio pasiūlymo ir nedarė. Negi stabdysį jaunima šokiams spūjesius! Be to, ne jis buvo to jaunimo vadovas.

Tai buvo įvykis, užklupęs mažą tremtinių bendruomenę kiek staiga, nepakankamai dvasiškai pasirušiojusi. Bet dabar, kalbamuoju atveju, mes išsita pusetę anksčiau planuojame tautinę šventę ir planuojame ją gėdingai šokiais profanuojama. Rimties valanda bus vėliau šokiais "pajairinta". Ar tik lietuviai išsiviat, šiaip jau aktingi kovotojai su pasaulio piktu, energingi savo tėvynės politinių aspiracijų ir teisių gynėjai, savo tautos nepriklausomybę, atimti, sutrypti ir paniekinti, minėti temoka? Ar jie šokių kitais atvejais nepakanka? Ar jų padomumo nuovoka, politinė išimtis ir paprastas taktas tiek didiktuoja, kad visada einu "numintu takeliu"? Ar net menkos aukos, kaip susilankymas nuo malonumų rimties valanda, nesugebėtų suprasti eilinis išsivias — lietuvis?

O iškilnių atsakingei rengėjai juk dar ir "ne eiliniai"! Kažin, kaip bus šventiškos vasario 16 d. sukakties kitose lietuvių kolonijose, ypač Chicagoje? Juk jį laisvųjų pasaulio lietuvių sostinė, ALTOs buveinė...

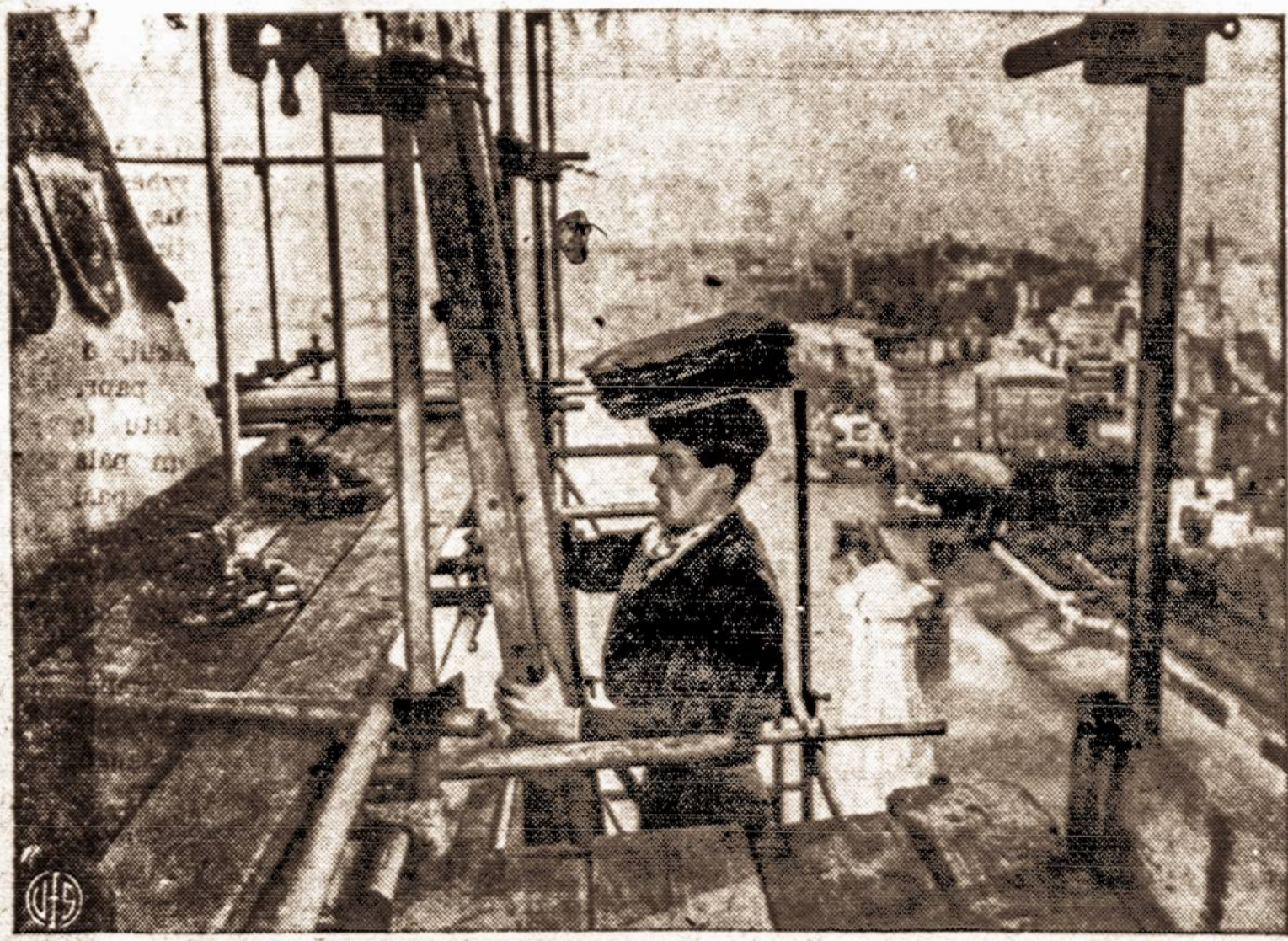
2 prīmėjai. Tik aš baigiau tardymą, kai Radviliško pulkų sėję pasigirdo pabūklų, kulkosvaizių ir šautuvų šūviai. Aš, tais pačiais arkliais, nuvykau į stotį. Šaltis stiprėjo. Radviliško pusėje matėsi balti šrapnelių sprogiamo kamuolukai. Prisiminiau kautynės Rytprūsiuose.

Atvažiavęs į N. stotį, paleidau kareivėlius su arkliais ir įėjau į stotį. Visur tūčiai: ir mažyčiai laukiamajam ir koridoriuje ir prie kasos, tik stoties viršininko kambaryje girdisi telegrafo beldimasis. Įėjau į tą kambarį ir pamaniau prie telegrafo pagyvenusį poną — patį stoties viršininką. Daugiau šiam kambaryje nieko nebuvo. Pasisąkas, kas esu, paklausiau jo, kada šies traukinys į Kauną.

Dar reikia palaukti, kuo baigsis kautynės prie Radviliško. Ar praleis traukinį. Jūs be reikalo paleidote arklis. Kas gali žinoti, gal barmontininkai ir čia atklys. Prašau, sėsėkite, pasisėkite. Palauskime, kuo tas baigsis.

Sutemos žvilgė į langus, elektros nebuvo, degė žibalinė lempa. Stoties viršininkas tėsė savo darbą prie aparato, o aš, atsisėdęs prie šilto pečiaus, susilaukiu, kėlonės išsivargintas, užsėdau. Staiga girdžiu šauksmą:

N. Kaime ūkio dalies vedėjas, bet valdininkas, nors plačiau, kad tik faktiniai patvirtino pulko vado parodymus, t. y., kad pulkas pasiilikė pe pietų per intendantūros kaitę. Ta patį parodė pulko būty skyrus viršininkas ir

Londono tilto remonto darbininkai drąsiai dirba aukštyje.

SLAPTO RYŠININKO NUOTYKIAI BALTIJOS BUCHENVALDO STOVYKLOJE

Rašo S. VAINORAS

Lietuviški giedoriai Rygos kalėjime

Tą dieną galėjau išskalbėti su minėtais mūsų kariškiais per durų langelį. Sargų nuolaidumas davė pagrindo manyti, kad mūsų padėtis nėra tokia bloga. Suprasti vokiečių tvarką grūniant trečiajam rečiumi nebuvo lengva. Neva dėl Salaspilio stovyklos likvidavimo (ji buvo apie 16 kilometrų į rytus nuo Rygos) buvo pergabinti į Rygos kalėjimą šie keturi Lietuvosiškosios Rinktinės pareigūnai. O mus siunčia iš to paties kalėjimo į minėtą koncentracijos stovyklą.

Cia pirmą kartą galėjau pasipausti ranka ir trečiajam latvių antinacinės rezistencijos vadovybės nariui, Brunui Kalniniui, kurį lig šiol matydavau tik savo vienutės lango išvedus, pasivaikščiodami. Brunas Kalnins kalbėjo kiek lietuviškai. Ulanioja laisvais išstremėjais ir Suomija jis buvo Lietuvos, žinių korespondentų, Abisinijos karo metu pristatydama Lietuvos skaitytojams paskutines fronto žinias.

Prie mūsų ketveriukės prijungė dar vieną latvių inžinierių, apkalbintą sabotažu Rygos radijo fabrike. Sulindome stadiom ir kalinių tamsų automobilį, kuriame jau stovėjo apie penkiolika kitų, abiejų lyčių, kalinių.

Nejaukioj pamiškėj buvo Pabaltijoj išgarsintasis Salaspilio koncentracijos lageris. Už spygliuotų vielų tvoros matėsi keliolika medinių barakų, o pačiame priešaky administracijos namai, tarp jų aikštė su simbolišku načių ženklų, — ne hackenkreuzo, bet kartuvėmis.

Mus išrikiavo prie vartų, patikrino pavardes ir paliepė palaukti. Netrukus pasirodė pats lagerio komendantas, ir pats obersturmfuehreris Krauze, apie kurį anksčiau rašiau, kad jis girtuokliavimo orgijas mėgdavo baigti žydų šaudymu. Laikydamas rankoj būtiną, ir lydimas ištikimo viltinio šunies, jis apžiūrėjo naujai atvežtuosius ir paklausė SS raštininko, žiūrėdamas į moteris:

—Kuri jų yra pasakiusi "Deutsches Schwein"? (vokiečių kiaulė). SS puskarininkis parodė pirštu į nulidusią latvaitę.
—Eikš su manim! — įsakė Krauzė.

Dar nespėjus mergaitėi įeiti į komendantų būstinę, Krauzė rėžė ją būzinu per kausą. Šurpulinga rauda pasiekė mūsų ausis ir perėjo į širdis.

BALTIJOS BUSHENWALDE

Palyginus su Vokietijos koncentracijos lageriais, Salaspilis nebuvo spėjus pasiekti tos nacistinės technikos, apie kurios pažangą komendantas

galvodavo, kaip direktorius apie savo fabriką. Sakysime, tokio įrengimo, kaip dujų kamera, spygliuotos vielos su aukštos įtampos elektros srove, Salspily dar nebuvo, ir laivonų gamyba ėjo žymiai lėčiau, negu tikrajame Reichė.

Bet darbščių ir rūpestingų komendantų pastangomis Salaspilis toli už savo sienų buvo pasiekęs tinkamo garso, kaip Baltijos Buchenwaldas. Suimti Lietuvos Rinktinės vadovybės nariai buvo pasiūsti taip pat į šį lagerį Henrikas Zemelis savo knygoje "Nacių Replėse" įvedė Salspilį į lietuvių literatūrą).

Mums atvykus į Salspilį rugpjūčio mėn. pabaigoj, Lietuviškos Rinktinės kovotojų jau nebuvo. Buvo likę tik atsiminimai. Nuvartyti ir pirti sutikome porą lietuvių, kurie pasakojo apie gen. Plechavičių ir vyrus, kalintus atskirame barake. Neseniai jie dingė iš čia, bet jie nežinojo kur. Plechavičius savą drašumą iškovojo ne tik geresni maistą savo vyrams, bet ir laisvę, — aiškino nepažįstamieji lietuviai (iš kalbos supratu, kad jie čia buvo patekę ne už lietuviškus reikalus).

Tai reikė lyg ir jų patarimas mums, laikytis drašiai. Gal ir jus būtų paleidę, jeigu būtumėt užimponavę komendantui savo drašumu, — tą patį juokomis patariau pasakotojams. Jie parodė pirštu ir daiktą kieme, kas juos suleiko nuo generolikos drašos, — ir stovintis kartuves. Tad ir nesėkėkit, — pridėjau nuo savęs.

Cia pirmą kartą išvilkau ir kalinių rūbus, čia buvo mano pirma pažintis su koncentracijos lageriu. Barakai buvo pilni suimtuju. Nuotaika, paulygtinti, gera. Rytų pusėj dundėjo patrankos. Atrodė, kad toji padėtis ilgai nebegalės laikytis. Drausmei pakelti komendantas kitą dieną suruošė būdingą spektaklį: pakorė bandžius iš lagerio pabėgti latviuką ir suvarė mus išrikiuotus pasižiūrėti iš arti, kuo tasiskas kvepia.

Pirmasis dalyvavimas ekekučioje yra, žinoma, pats įspūdingiausias. Nesinorėjo net į tą pusę žiūrėti, bet gretoms priėjus prie pakaruoklio, SS karininkas sukomandavo: "Akis į kairę." Išstatyti SS-manai dabro, kad komanda būtų kaip reikiant įvykdyta. Pažvelgęs į tą pusę pamaciau, kad pakartasis vyrukas buvo tas pats kirpėjas, kuris mane Rygos kalėjime skuto, prieš stunčiantį į lagerį. Tada mes kiek pasikalbėjome. Jis buvo pabėgęs iš latvių "savanorių" legijono, ir žinojo, kad netrukus bus stunčiamas į Salspilį. Ten rado me keletą šimtų tokių dezerterų, kuriuos, kiek palaikė ir "peraukielė", vokiečiai stusdavė vėl į frontą. Tą patį naktį po atvykimo jis mėgino perlipsti spygliuotąją užvarą, bet nepasisekė. Jis buvo pakabintas mums pamokytį.

(Bus daugiau)

(Bus daugiau)

KULTŪRINĖS ŽINIOS

Ispanų dramaturgas Henderico Garcia Loreca buvo nužudytas 1936 m. Bet tik po šio karo jo veikalai pradeda susilaukti pelnyto garso. Jis jau vadinamas vienu modernio teatro šulų.

Lorcos talento galią ir ribotumą vaizdžiai nudija jo "Bernardos Albos namų" pastatymas ANTA teatre New Yorke. Ta aistringa dramatinė baladė, kurios poetinį dialogą veikėjo išspiauna tartum įkaitintus auksinius, nesiduoda atitraukiama nuo kietos Ispanijos žemės. Ispaniškesnė negu Calderon ar Lope de Vega, ji neturi jų visuotinumą. Parašyta keliaujančiam teatru, ji buvo įkurta liudžiai, kurios įkurta liudžiai skamba dalnos palydimos gitarai ir kuriai poezija yra lygiai nepamainoma, kaip kasdienė duona, tik daug gausesnė, negu toji. Ji turi būt šokama ir dainuojama, atkuriant instinktų ir nuotaiką, bet ne protavimu. Nenusta bu, kad New Yorko aktorai ir publika, augę skirtingose sąlygose ir sąvokose, nepasiekė minėtiosios vienumos. Kur Lorcos žodis nesugebėdavo praveržti, veikalas apie motiną, tironizuojančią savo šešias vyrų išalkusias dukteris, atrodė truputį perdašas, ir komiškas. Šešetukas priminė vietinių koledžių studentes.

Teatro istorikui šis pavaldys padės suprasti, kodėl lenkai geriau sugebėdavo pastatyti Moljera negu kauniškis teatras, ar kodėl mūsų senosios aktorių kartos Cechovas pralenkia geriausias anglosaksų "Vyšnių Sodą" bandymus. Atmosfera ir temperamento giminingumas įgalina apvaldyti išorinį veiksma ir yra neišvengiamas statant kraštutinai regionalinius autorius. Amerikiečių režisierius Eric Bentley Lorcos "Kraujo Vestuvėms" statyt pasirinko Airiją. Tautiniam airių Abbey teatre Lorca tada nuskambėjo daug pilniau, negu New Yorke. Pasak režisieriaus, repetičiū "metu jis jautė, kaip jo darbas palengvina bendra airių ir ispanų katalikiškai — feodalinė — žemdirbiška tradicija ir abeliose tautos dar gyvas dėmesys ir jautrumas spalvingam, sulingam žodžiui. Vieną klūstis, vis dēto, buvo nenugalima — airių temperantas. Airio aktorius šėhtmas scenoje buvo lygus mieguisto ispano ražymuisi.

Prieš 25 m. pats Lorca jautėsi lygiai svetimais Manhattan, kaip ir jo veikalas dabar. Jo lankymosi vaisius, eldiraščių rinkinys "Poetas New Yorke" yra graudus gamtos sunaus skundas tarp dangoraižių ir mašinų. Jis jautėsi daug artimesnis negerui su jo pagrindinai vaikščiaka menininko sieka, negu praktiškam ir materialistiskam jankui. Geriausi jo rinkinio eilėraščiai vaizduoja negrų kvartalą ("Ay, ay, Harlem"). Juose jis kreipėsi į čionykštį negrą, kaip į "kariškišką belaisvį — janitoriaus uniformoj".

Augant susidomėjimui savąja tautosaka, Amerikoje paskutiniu metu ypač pagausėjo knygų apie vietinę liudies muziką. Idonių duomenų pateikia H. Cowlander veikalas "Folk Music in Alabama." Negrų liudies muzikos išsivystymas, pasak autoriaus, geriausia sekė atsilikusiuse srityse. Pirmaisiais dešimtmečiais toji muzika turėjo ryškų afrikinį stilių, nežymiai apšilfuotą anglosaksų aplinkos. Vėliau, Pietuose, negrų genčių ritualais ir kaiba buvo visai ištrinta norint civilizuoti ir pajungti tuometinius vergus. Afrikinio stiliaus likučiai susimaišė su kriščionybės savokomis, angliu kaiba ir anglosaksų dalnomis.

Modernaus meno muzikuje New Yorke, rodomas rinktinės filmos iš 1900-1950 metų laikotarpio. Šios savaitės filma — 1928 metais C. Dreyer režisuota "Jeanne d'Arc" — yra vienas reikšmingųjų įvykių filmos istorijoje. Joje pirk

Vienybės VAIRĖNYBĖS

LAIVELIŲ PER ATLANTĄ DRĄSUS DVIEJŲ LATVIŲ ŽYGIS, KURIUO STĒBISI PASAULIS

Po 15 mėnesių kovos su bangomis, du latvių pabėgėliai iš Stockholmo atplaukė į San Pedro uostą, netoli Los Angeles. Imigracijos įstaigos nusavino jų laivelį, o juos pačius pasiuntė į kalėjimą. Laivelį nusavino todėl, kad neturėjo pinigų uosto mokėsimams sumokėti, o pačius buriuotojus pasodino į kalėjimą dėl vizų trūkumo. Atitinkamos latvių organizacijos ir įstaigos deda visas pastangas padėti šiems pabėgėliams leгалizuotis Amerikoje arba leisti jiems tęsti jų numatytą kelionę iki Australijos.

Latvių buriuotojai, Janis Paltins ir Ernest Karulis, spaudos žmonėms šitaip atpasakojo savo vikingišką žygį: Kas yra pergyvenęs karo pavojus ir kartkartėmis bėgęs nuo visokių „išvadotojų“, tam norisi surasti ramų pasaulio kampelį, kur žmogus galėtų nevarginamas baigti likusį gyvenimą. Mums atrodė Australija vieta, kuri galėtų mūsų troškimus patenkinti.

Sutaupę bedirbdami švedijoje pinigų užsiskėmė naują 7.5 m. ilgio ir 2.2 m. pločio jachtą iš gero švediško ažuolo. Be būrių laivą dar aprūpinom mažu švedišku motoru, patogiau įvažiuoti ir išvažiuoti iš uostų ir kanalų.

Abu buriuotojai yra jaunystės draugai ir tos pačios nuomonės — mažiau galvų, mažiau bėdų. Dėlto jie nutarė kelionės kompaniją sumazinti iki paties mažiausio skaičiaus, iki dviejų žmonių. Pličiuose vandenynuose jie gavo pajusti, ką tai reiškia plaukti dviem vyram, kada kas dvi valandas reikia keistis prie vairo ir išsiformis audringomis dienomis būdėti abiem be miego ir poilsio.

Pasitaikė kelionė ir malonių dienų. Ypačiai kelionės pradžia nuo Stockholmo iki Goeteborgo, švedijos ežeras ir kanalais buvo maloni ir įspūdinga. Aplinkui žalios lankos, nuopliuti javai, besigančios karvės. Tai buvo 1949 metų rugpjūčio mėnesį.

Išlindę į Skageraką, buriuotojai pasuko į Norvegiją, kur žvejų uoste Listero papildė degalo ir maisto atsargas. Iš čia kellas ėjo per Šiaurės jūrą, iki Londono. Ten, prisirišę Temzėj, netoli Tower Bridge, buvo patekę kelias dienas į dėmesio centrą. Laikraščiai spausdino pasikalbėjimus ir dėjo buriuotojų fotografijas. Didieji buriuotojai britai geriau, negu kiti žinojo ir suprato, ką tai reiškia leistas pusaštunto metro laiveliu į Australiją.

Iš Londono, per Falmutą, paskutinį uostą Lamanšo kanale, latviai pasuko į audringuosius Biskajos vandenis. Bet ir šiuose vandenyse jūrų dievas Neptūnas buvo jiems palankus. Po penkių dienų jie jau buvo Ispanijos uoste La Coronof. Ispanijoje buvo viskas brangu, norint papildyti kelionės atsargas, reikėjo vieną daiktą mainyti į kitą. Tolimesnei kelionei jie pasiruošė Vigo, didesniame Ispanijos uoste.

Nuo Vigo iki Tanagero penkių dienų kelionė buvo labai maloni. Sunkiausiaji kelionės dalis prasidėjo nuo Kasablankos iki Kanarų salų. Tris dienas ir tris naktis laivukas turėjo pakelti didžiausią audrą, laikydamsis prieš bangas vadinamą audros inkaru. Šioje baltosiose audroje buriuotojai sutiko 1950 metus.

Pasiekus Las Palmas uostą buvo nutarta gerokai pailsėti, išlaistyti audros pridarytus nuostolius, nes prieš akis buvo pati didžioji vandens dykuma, Atlanto vandenynas (3,000 mylių iki Vakarų Indijos krantų). Tuo keliu yra plaukę pirmieji buriuotojai iš Europos į Ameriką, pasinaudami palankiu pasąto vėju, tuo keliu išplaukė ir aprašomieji buriuotojai. Pasato 29 dienas stumiami buriuotojai laimingai pasiekė Naujojo pasaulio krantus, išmesdami inkarą Barbadosos uoste.

Pro Trinidadą jie užplaukė į Aruba, iš čia per Panamos kanalą išlindo į Ramiojo vandenyno pakraštį, sustodami porą mėnesių Panamos mieste.

Kelionės tikslas buvo Havajų salos. Bet laivui reikėjo didesnių pataisų darbų, pagelbinis motoras ėmė šlubuoti. Kiek pasitaisė Meksikos mieste Santa Kruza, kur susitaisė motorą, laivelis pasileido pakraščiu aukštyn. Prie Acapulco latviai turėjo kreiptis į amerikiečių žvejus, prašydami, kad jie juos pavilktų plaukdamai namo. Prie San Diego užėjo vėl didelė audra. Nieko daugiau nebėliko, kaip sukėti į pirmąjį pastatkius Amerikos uostą. Tai buvo San Pedro.

Cia prasidėjo vargai dėl formalumų. Pinigai buvo išsišėmę, leidimų įvažiuoti į Ameriką neturėjo. Amerikos valdžia areštavo laivą, negalint sumokėti uosto mokėsimų, o abu buriuotojus pasodino į kalėjimą, kol bus išaiškintos jų asmenybės ir nuspresta, ką su jais daryti.

Galbūt, kad Amerikos valdžia leis jiems pasilikti Amerikoje, bet gali būti, kad šiuo drąsus buriuotojai, atsilis numatytu kursu — į Havajų salas ir Australiją.

Amerikos Darbo Statistikos Biuras praneša, kad dabartiniu laiku šalies apgynimo darbuose jau pastoviai dirba 13,000,000 darbininkų. Jų jų skaičius bus dar padidintas ir darbo valandos pagilintos.

Amerikos senatas patvirtino prezidento Trumano paskirtą Stanton Griffis, A m e r i k o s ambasadorium Ispaniją. Per praėjus ketverius metus Amerika neturėjo ambasadorių Ispanijoje.

Gen. Eisenhower sako, kad vakarų demokratijos karo frontui parengs kariuomenės 60 iki 80 divizijų prieš Rusiją 175 divizijas. Bet vakarų Europos divizijoje yra 18,800 vyrų, o Rusijos divizijoje tik 9,700 vyrų. Generalas sako, kad vakarų Europos kariai nebijos bet kada ir bet kur rusus susitikti.

Jungtinių Tautų atstovybės palaikymui Amerika kasmet moka 34.82 nuosimti, Anglija 6 su-puse nuosimčių ir Rusija truputį daugiau 6 nuosimčių. 1950 metais Amerika sumokėjo \$22,425,345 padengimui Jungtinių Tautų bendru išlaidų, kurios siekė \$64,406,827.00.

Prof. Dr. C. Schleusing, Montclair, N. J.

Didžiai gerbiamas Pone Daktare Miller.

Sulaukęs 84 metų amžiaus, matau, kad visiško sveikatos pagerėjimo aš sulaukiau tik Jūsų nuosirdaus rūpesčio dėka. Ilgus metus kankinaus dėl reumatizmo skausmų ir praleidau be miego daug ilgų naktų. Jokia malonumo gyvenime neturėjau. Ilgus metus mėginau gydytis karštomis voniomis ir lankiau daugelį žinomų gydytojų Vokietijoje. Bet sulaukdavau tik laikino pagerėjimo, kuris manęs neatpalaidavo nuo pasikartojančių skausmų. Viena Jūsų pacientė moteris, man pasakė, kad Jūs savo mokslo priemonėmis jai tikrai ir pagrindiniai padėjot. Tai aš taip pat galiau patvirtinti, kai jās tris mėnesius mane tyrinėjot ir gydėt. Aš vėl pasidariau sveikas ir geros nuotaikos, galu sekmingai dirbti ir maloniai gyventi. Todėl galu kiekvienam ligoniui nuosirdžiai patarti kreiptis į dr. J. Miller.

Būdamas didžiai dėkingas, aš įteikiu Jums savo foto kartu su šiuo raštu, kuriuos Jūs galite naudoti savo nuosirdžiai, santykiuodamas su savo pacientais.

Jrof. Dr. C. Schleusing, buv. Rūmų dalininkas Newarko Me-no Akademijos tapybos klasės vadovas.

DAUG PADERKOS LAISKŲ JŪS GALITE MATYTI MANO BIURE

DR. J. MILLER, D. C. Ph. C. 790 BROAD STREET, NEWARK, N. J.
PRIEMIMO VALANDOS:
Kasdien nuo 9 ryto iki 7:30 vakare
Tel. MITCHELL 2-0773

Berniukas džiaugiasi veršiukų trijule — reta gamtos dovana — kuriuos neseniai atvedė vieno Wisconsinso ūkininko karvė.

Šimtmetis lietuvis pagerbtas Olandijoje

Žmoniškumo sumetimais vadovaudamosios, kelios vakarų valstybės sutiko priimti po tam tikrą kiekį tų DP, esančių IRO stovyklose Vokietijoje ir Austrijoje, kurie priklauso vad. „kietojo branduolio“ kategorijai, vadinasi, seneliu, ligonių ir pabėgėlių, kurie negali niekur išvykti, kaip paprastai emigrantai. Minėtų valstybių tarpe yra ir Olandija. Perėjais metais jos priimtųjų šios kategorijos DP tarpe, buvo ir keliolika lietuvių. Iš jų keletas yra apgyvendinta šv. Baltaramiejaus prieglaudoje Asteno (N.Br.). Vienas jų, Antanas Mikulskis, kilęs iš Nevadėliškių km. Vil-kaviškio apskr., perėjus metų gruodžio 18, d. sulaukė 100 metų amžiaus.

Raštu jubiliatą pasveikino Balutis, Lietuvos ministeris Londone, kuris prieš karą buvo ir Lietuvos minist. Olandijai. Be to p. Balutis gražiai padėjojo Asteno burmistrui už pareiktą mūsų tautiečių dėmesį. (BL)

Šio sukaktis Olandijoje buvo taip gražiai ir plačiai pažymėta, kaip jokio kito DP. Iškilimėse dalyvavo Asteno burmistras p. Ploegmakers, pasveikinęs sukaktuvinišką gražiu žodžiu lietuviškai ir olandiškai. Be to, jį sveikino

Brangus Daktare, Miller:

Aš daugiau 5 metų kentėjau dėl aukšto kraujo spaudimo, nuo sunkiai pakeliamu galvos skausmų ir nuo nuolatinio nemigo. Savo negalavimais aš skundžiaus daugelį žinomų gydytojų. Aš vartojau įvairius vaistus. Bet mano sveikata nė truputi negerėjo. Iš laikračių aš sužinojau apie Dr. J. Miller New Jersey. Aš nuvykau su Jumis pasiteirauti dėl mano sveikatos. Po mėnesio pas jus gydymosi mano sveikata visiškai susitvarkė. Ir aš dabar esu visiškai visai nuo skausmų ir negalavimų. Dr. J. Miller patarnavimu esu visiškai patenkintas ir dėkingas. Ir čia patariu kiekvienam ligoniui kreiptis pas Dr. J. Miller.

Brooklyn, N. Y. Genevieve Stančaitis

Prof. Dr. C. Schleusing, Montclair, N. J.

Didžiai gerbiamas Pone Daktare Miller.

Sulaukęs 84 metų amžiaus, matau, kad visiško sveikatos pagerėjimo aš sulaukiau tik Jūsų nuosirdaus rūpesčio dėka. Ilgus metus kankinaus dėl reumatizmo skausmų ir praleidau be miego daug ilgų naktų. Jokia malonumo gyvenime neturėjau. Ilgus metus mėginau gydytis karštomis voniomis ir lankiau daugelį žinomų gydytojų Vokietijoje. Bet sulaukdavau tik laikino pagerėjimo, kuris manęs neatpalaidavo nuo pasikartojančių skausmų. Viena Jūsų pacientė moteris, man pasakė, kad Jūs savo mokslo priemonėmis jai tikrai ir pagrindiniai padėjot. Tai aš taip pat galiau patvirtinti, kai jās tris mėnesius mane tyrinėjot ir gydėt. Aš vėl pasidariau sveikas ir geros nuotaikos, galu sekmingai dirbti ir maloniai gyventi. Todėl galu kiekvienam ligoniui nuosirdžiai patarti kreiptis į dr. J. Miller.

Būdamas didžiai dėkingas, aš įteikiu Jums savo foto kartu su šiuo raštu, kuriuos Jūs galite naudoti savo nuosirdžiai, santykiuodamas su savo pacientais.

Jrof. Dr. C. Schleusing, buv. Rūmų dalininkas Newarko Me-no Akademijos tapybos klasės vadovas.

KAIP MINESOTA PRIIMA TREMTINIUS

„Sveikas, naujas kaimyne“. Tokiais draugiškais žodžiais Minesota valstybė pasveikina tremtinius, kurie atvyksta į tą valstybę. „Welcome New Neighbor — to Minnesota“ yra antraštė knygutės, kurią paruošė tos valstybės Commission on Resettlement of Displaced Persons.

Knygutės pirmame puslapyje sveikina naujus kaimynus Komisijos narių ir valstybės žmonių vardu. Čia suminėta kokių informacijų tremtynys gali rasti. Aišku, kad rašytojai atsakė į visus klausimus, kokius naujieji galėtų paklausti.

JAV žemėlapyje pabrėžta Minesotos valstybė ir tos valstybės vieškeliai. Toliau aprašyta, kaip Minesota buvo apgyvendinta, jos pirmieji gyventojai, kaip gavo vardą, kaip jos žmonės gyvena, apie darbus, ir mokyklas ir kiek Minesota prisidėjo prie medikalinės, tyrinėjimo, muzikos ir socialės legislacijos.

Naujai atvykę gali rasti sąrašus socialių įstaigų, kurios juos apgyvendina. Pareigos naujai atvykstančiojo ir sponsorio. Daug informacijų pateikiama apie agentūras, į kurias galima kreiptis dėl informacijų arba patarimų apie įvairiausių dalykų ir įvardina valstybės darbo įstaigas ir t. t.

Knygutėje išaiškinama kas gali tapti „visuomeniška našta“. Nurodoma, kaip išpldyti Displaced Persons Commission reikalaujamus raportus. Pataria tremtiniams rimtai ir greitai apsvaryti pilyties klausimą.

Suprasdami, kad „naujieji kaimynai“ Minesota valstybė gali pamoka angli kalbos, paskutiniuose puslapiuose vokiečių, latvių, rusų ir lenkų kalbomis išaiškinama daug sakinių.

Tokia knygutė „Welcome New Neighbor“ parodo nuosirdumą ir viltį pareiktą pirmuose puslapiuose, kad Minesota valstybėje tremtiniai „ras gerų draugų, kaimynų, patenkinantį darbą ir jaukius namus.“

ZENGIMAS IR ŽVENGIMAS

Žmogus aš pažangus,
Bet žengti nerangus.
Kitaip ir būt negal:
Zengiu tiktai atgal.

Vejnos bolševikus
Ir garbinu smakus.
Didžiuojuosi prieš savus:
Esu progresyvus!

Bet progresas tasai —
Tiktai smakų balsai.
Kitaip ir būt negal:
Zengiu tiktai atgal.

COOPER RESTAURANT BAR & GRILL

FRANK MILAS ir JOHN L. RIMSA
Savininkai

101 Cooper Street, Brooklyn, N. Y.
(Evergreen Ave. kampas)

SUTVARKOMI BIZNIO TAKSAI

Mes sutvarkome įvairių rūšių bei jurisdikcijų taksus: federalinius, valstybinius, municipalinius Jungtinėse Valstybėse ir užsienyje.

Adv. St. P. Zubavičius, kuris turi teisės praktikuoti bet kuriame Jungtinių Amerikos Valstijų teisme, tvarko knygas bei rekordus pavieniams biznieriams, partneriams ir korporacijoms.

Patarnavimai atliekami ir laiškais. Be to, daromi asmeniški vizitai bet kuriose biznio įstaigose čia ir užsienyje. Prašoma kreiptis angliškai ar lietuviškai, o aš suteikstu sąžiningą patarnavimą.

STANLEY P. ZUBAWICZ (Zubavičius)
111 Ainslie Street, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: EV. 4-3049

STANDARD FEDERAL SAVINGS and Loan Association of Baltimore City

Metinis dividendas 3%

Kiekvienas indėlis apdraustas federalinės
valdžios apdrauda iki 10,000

684 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md.

CAPPIELLO ĮSPĖJA:

Dabar laikas išgyti tai,
ko vėliau gali pritrūkti
Dabar kainos, palyginti,
dar prienamos

Cappiello krautuvėje dabar galima gauti radijo bei televizijos aparatų, šaldytuvų, skalbimo mašinų, dulkių sturbių, proso, rašomųjų mašinėlių, dujomis bei aliejumi kurenamų krosnių (gas ranges), lovų, stalų ir kitokių namų apyvokos dalykų.

Cappiello krautuvė jau 35 metai, kai sąžiningai tarnauja visiems savo klientams.

Cappiello krautuvė gerai žinoma visiems lietuviams. Čia galima gauti lietuviškų plokštelių

Cappiello krautuvė turi specialų skylių lietuviams, kuriam vadovauja Charles J. Marma.

CAPPIELLO

706 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVERGREEN 8-7848.

New Yorkas ir Apylinkė

Paš mūs

PUIKUS VIENYBĖS JUBILIEJINIS KONCERTAS

V. Abeciūnas, A. Svirinas, žymūs New Britaino biznierių, buvo atvykę į Vienybės koncertą ir ta proga lankėsi mūsų įstaigoje.

Pranas Mišas praneša, kad formalus jo ir jo partnerio J. L. Rimšos restorano bei baro atidarymas įvyks vasario 17 d., šeštadienį. Adresas: 101 Cooper St., Brooklyne.

N. Kazlauskaitė, Valerijos Kazlauskienės dukterė, balandžio 1 d. ištėka už Albino Reiklo. Susituokus Apriškimo parapijos bažnyčioje.

Edv. Jadsena, kuris buvo atvykęs dalyvauti Vienybės koncerte, praėitą pirmadienį lėktuvu grįžo atgal į Los Angeles, Calif.

P. Tumėnas ir jo žmona Marijona, ilgamečiai Vienybės skaitytojai New York'e, neseniai šventė 35 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Ta proga jų dukterė Ona jiems buvo surengusi puotą.

Dr. P. Vileišis, žinomas veikėjas iš Waterbury, Conn., specialiai buvo atvykęs į New York'ą dalyvauti Vienybės koncerte.

S. Kazlauskas su savo žmona Morta sausio 27 Bronx minėjo 38 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Platusis J. Krunklio aprašymas bus pasiektas kitame Vienybės numeryje.

Sonia Borisienė, dainininkė Joan Francis, dainavusios Vienybės koncerte motina, buvo specialiai iš koncerto iš Chicago atvykusi.

Pasirodo, kad jau ne šimtais, bet tūkstančiais tenka skaityti publiką, kuri laukė jubiliejinio Vienybės koncerto ir jo sulaukusi vasario 4 dieną pripildė pilną Webster salę.

Jei iš vienos pusės dangaus jėgos buvo palankios šiam koncertui ir pasiuntė gražią saulėtą dieną, tai atsirado kitos, greičiausia požeminės jėgos, kurios tai dieną "sukombinavo" geležinkeliečių streiką. Ir neatšveigiant į šią visai nelauktą aplinkybę koncerte svečių buvo iš daugelio net ir neartimų miestų.

Senieji amerikoni šioje salėje neišvengiamai susimaišė su naujakuriais. Ir jeigu norėtum juos atskirti jau būtų nelengva, nes jie subendrėjus nuotakoms kaž kaip nejuociom pradėjo tarpusavyje sutapti. Nors jubiliejiniam rumoro laikraštįje Vitalis Zukauskas ir skaitė, kad senieji amerikoni norėtų atsiverti kažin kokia tvora nuo kai kurių panaberlių, bet juokai lieka juokais. Cia buvo gražaus naujų atvečių jaunimo, taip pat matėsi ir daug garbingų pasizymėjusių senųjų amerikiečių lietuvių darbuotojų. Nuotaka grynai šventiška. Publika ir prakalbas ir artistus labai šiltai priėmė. Artistai, žinoma, užsitarnavo savo gabumais ir meniniu programos atlikimu ovacijų, bet jiems buvo džiugu turėti greit atsiliepančią publiką.

Po atidaromosios Vienybės redaktoriaus Juozo Tysliavos kalbos įvyko koncertas. Vilniaus operos solistas baritonas Stasys Liepas dainavo J. Gruodžio, Gounod ir Tallat-Kelpšos kūrinius. Amerikos lietuvių, lyrinis sopranas Joan Francis, padainavo G. Puccini ir A. Kačanausko kūrinius. A. Vanagačio "Mamytė" dainininkė skyrė koncertą iš Chicago atvykusiai savo motinai.

Toliau Hollywoodo primabalerina Janina Frostona ir Kauno baletu solistas Alfa Liepinas pašoko F. Chopin Polonezų ir Mazurką.

Pirmosios koncerto dalies pabaigai Amerikos lietuvių dramatis sopranas Florence Korsakaitė padainavo T. Kelpšos, M. Petrausko, S. Simkaus, G. Verdi kūrinius. Publikai pageldaujant panelė Korsakaitė dar padainavo Viktor Herbert "Mano Karžygis".

Antrąją koncerto dalį pradėjo Kauno dramos aktorius Vitalis Zukauskas, paskaitėdamas iš "sukaktuvinio" Vienybės numerio humoristinių dalykėlių.

Po jo Alfa Liepinas pašoko Zieher kūrinių. Toliau St. Liepas padainavo Karnaviciaus ir G. Rossini kūrinius. Publikai pageldaujant dar buvo atlikta Mozarto Figaro arija, Janina Frostona pašoko Ch. Gounodo "Ugnies šoki".

Koncertą baigė Joan Francis, atlikdama F. Kreisler, R.

Frml kūrinius. Publika maloniai privertė dainininkę dar padainuoti du kūrinius, kurių paskutinis G. Puccini Mimi arija iš operos "Bohema" buvo atliktas su scenine valdyba.

Abi Amerikos lietuvių dainininkės — Joan Francis ir Florence Korsakaitė New York'o lietuvišką publiką maloniai nustebino. Abiejų patrauklūs, gražiai skambą balsai kėlė publikos pasigerėjimą ir išaukė gausius aplozimentus. Abi dainininkės, turėdamos didelę balsinę medžiagą, turės gražią ateitį.

Publikai jau pažįstamas St. Liepas, kaip ir visados padainavo nuotakingai. Ypatinai gražiai skambėjo viršūnės.

Nelengvas akompaniatoriaus pareigas tiksliai atliko pianistas Aleksas Mrozinskas.

SUSIRINKIMAI

Vasario 10 d. (šeštadienį) 7 val. vakare įvyks Am. Liet. Inž. ir Architektų Draugijos New York'e visuotinis narių susirinkimas E. Povilanskienės svetainėje, 158 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. Bus svarstomi svarbūs inžinierių suvažiavimo reikalai.

Kviečiami visi inžinieriai, architektai ir technikai susirinkime dalyvauti.

Valdyba

Pranešame visiems nariams ir prijauciantiems, jog būsimas šviesos šambūrio New York'o skyriaus susirinkimas įvyks sekmadienį, vasario 11 d., 2:30 val. popiet, 1132 Halsey St., Brooklyne (važiuoti Jamaica arba Canarsie Line iki Halsey St.). Dienotvarkėje numatyta: naujosios skyriaus valdybos veiklos planas, kiti svarbūs pastarimai ir šviesos Vytauto Alksnio, išvykstančio į JAV kariuomenę, išleistuvės.

Nariai ir prijauciantis kviečiami dalyvauti.

Valdyba

Operetės Choro persitvarkymo susirinkimas šaukiamas šį sekmadienį, vasario 11 d. Susirinkimo pradžia 5 val. vak. Pileičių Klubu salėje, 280 Union Ave., Brooklyne.

Taip pat į šį susirinkimą kviečiami ir dainos bei scenos darbo rėmėjai. Šios senos organizacijos rėmuose, visiems vietos pakaktų. O Brooklyno lietuvių kolonijai choras yra būtina reikalingas. To pasigendame per įvairias pramogas, minėjimus ir šventes. Jau ir šiuo metu yra kviečiamų koncertuoti svetimos kolonijose.

Prie choro manoma prijungti sūnaus Richardo, kuris ten studijuoja teologiją. Bet likimas lėmė kitaip. Naktį velionė pradėjo skustis galvos skaudėjimu. Tuojau buvo pašauktas gydytojas, kuris, deja, atvyko penkioms minutėms per vėlai. Velionė mirė kraujui išsiliejus galvoje.

Vasario 5 d. mirusios kūnas palaidotas su pažnytinėmis episkopų apeigomis, tos pačios parapijos kapuose, Scarsdale, N. Y.

Blanche Mitchell gimusi 1903 m. Ljepojoje, Latvijoje. Į šią šalį atvyko su tėvais Povilu ir Sofija Glemžais. Velionės tėvas Povilas Glemža, miręs prieš 10 metų, kaip žinoma, įkūrė radijo reikmenų dirbtuvę American Radio Hardware, kurią dabar tvarko D. T. Mitchell, mirusios vyras.

Velionė paliko vyrą Tadą, sūnų Richardą, dukterį Vivian Hoffmaster, motiną Sofiją, seserį Vandą Biliję.

Velionė, kaip ir jos vyras, buvo Vienybės skaitytoja ir rėmėja, nuolat lankydavosi lietuviškose pramogose ir dosniai remdavo lietuviškas organizacijas.

Šią liūdesio valandą, likusiai velionės šeimai reiškiame gilios užuojautos jausmą.

Birutė Novickienė

LIETUVIŲ MENINIKŲ KONCERTAI

Carnegie Hall

VYTAUTAS BACEVIČIUS
PIANISTAS-KOMPOZITORIUS

Šeštadienio vakare, Kovo 11 dieną, 1951 m.
8:30 val. vakare

ALGIRDAS BRAZIS
BARITONAS

Sekmadienį
Balandžio 8 dieną
5:30 val. po pietų

Bilietų kainos: (įskaitant 20% Fed. Tax)
\$3.60, \$3.00, \$2.40, \$1.80 ir \$1.20

Koncertų rengėja:
V. Tysliavienė
CARNEGIE HALL, STUDIO 135
154 W. 57th Street, New York, N. Y.

MINĖS VASARIO 16 DIENĄ

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 1-sis skyrius Lietuvos Nepriklausomybės sukaktį paminės vasario 16 dieną. Įminėjimą, kurs įvyks Povilanskienės svetainėje, 158 Grand St., Brooklyne, kviečiami atsilankyti ALTS sąjungos nariai ir Tautininkų klubo nariai. Minėjime kalbas pasakys Mykolas Jasėnas, V. Alksnis ir Pranas Narvydas. Po minėjimo bus svečių pobūvis. Pradžia 8 val. vakare.

DAINININKIŲ IR JU KONCERTŲ REIKALAI

Pereitą sekmadienį Vienybės koncerte dainavusios Florence Korsakaitė ir Joan Francis, pasirodo, buvo kviečiamos dainuoti kituose miestuose. Dainininkės mus prašo pranešti, kad tuos reikalavimus yra pavidusios tvarkyti V. Tysliavienei. Taigi, kitų miestų veikėjai, norintieji gauti šias dainininkes dainuoti savo rengiamose pramogose, prašomi kreiptis: Valerij Tysliavai, Carnegie Hall Bldg, Suite 135, 57th St and 7th Ave., New York, N. Y.

IR J. GINKUS SAKO, KAD ŠOKIŲ NEREIKIA

Spaudoje jau buvo pareikšta įvairių nuomonių dėl šokių, kurie būna Vasario 16 minėjimų proga. Kalbėdamas su Jūsų reporteriu, J. Ginkus pareiškė, kad šiais metais Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukakties minėjime šokiai netinka dar ir todėl, kad šal bus gavėnios metu. Dėl to, kai kurie New Yorko Liet. Tarybos direktoriai ir visi vietos kunigai yra priešingi šokiams, rengiamiems šių metų Vasario 16 minėjime, vasario 18 d. Webster Hall, New York'e. Nežiūrint to, girdi, dabartinis N. Y. Liet. Tarybos pirmininkas P. Montvila, būdamas Katalikų Federacijos narys, jau pasamdė orkestrą... Reikšdama viešą protestą, buvęs N. Y. Liet. Tarybos pirmininkas J. Ginkus vis dėlto tikisi, kad šis reikalas bus išspręstas teigiama prasme.

New York'o miestas jau krauna įvairius maisto produktų didelės atžargas, kad jo neprituktų, jeigu miestas būtų pultas iš oro ir suardyti maistui pristatyti komunikacija.

8 psl. 1951 m. vasario 9 d.

Pirmasis Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų suvažiavimas New York'e

Visus Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir kaimyninėje Kanadoje gyvenančius inžinierius, architektus ir technikus maloniai kviečiame į Pirmąjį Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Suvažiavimą New York'e 1951 m. vasario mėn. 24 ir 25 dienomis New Yorker viešbutyje, 8th Ave. ir 34th St., New York City, N. Y.

Nepriklausomybės sukakties minėjimas

NEWARK, N. J. — New Jersey Lietuvių Taryba praneša Newarko ir apylinkės lietuvių visuomenei, kad šių metų Vasario 16-tos minėjimas yra rengiamas vasario 11 d., sekmadienį 12:30 val. p. p., Lietuvių šv. Jurgio salėje, 180 New York Ave., Newark'e.

Programoje dalyvaus neseniai iš Europos atvykęs buvęs Lietuvos igaliojtas ministras Vaclovas Sidzikauskas, Vilniaus operos solistė Felicija Vasiliauskienė, adv. Kazys F. Faulus, prelatas Ignas Kelmelis, kun. Petras Totoraitis, šv. Cecilijos Newarko choras vedamas muz. Marijono Bernoto, Newarko lietuvių veteranai ir k.

New Jersey gubernatoriaus pažadėjo Vasario 16 minėjimo proga paskelbti Proklamaciją. Kadangi minėjimas įvyks sekmadienį, tai vietos lietuvių bažnyčioje 11 val. prel. Kelmelis yra pažadėjęs atlaikyti pamaldas už Lietuvos laisvintojus.

Jėjimas nemokamas. N. J. L. Taryba kviečia visus šlame minėjime dalyvauti.

A. S. Trečiokas, N. J. L. T. Sekr.

LENGVIAUSIA DUONA

Degtinės krautuvė visuomet buvo ir yra lengviausias ir geriausias biznis. Nusipirkite degtinės krautuvę, kuri duoda apie 100 dolerių pelno savaitėje. Reikia turėti apie 20,000 dol. Norintieji įsigyti tokią krautuvę Long Islande, kreipkitės telefonu dėl sutarties pas:

A. M. AUGUNAS
86 Belford Ave., Bay Shore, Long Island
Tel.: Bay Shore 2162

1 val. po pietų 1. Suvažiavimo atidarymas, 2. Amerikos ir Lietuvos Himnal, 3. Garbės ir darbo prezdiumų sudarymas, 4. Sveikinimai, 5. Suvažiavimo atstovų pranešimai, 6. Komisijų sudarymas, 7. Koncertas — pobūvis 8 val. vak. Alliance Hall, 195 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Vasario 25 d. (sekmadienį) 9 val. 1. Komisijų pranešimai, 2. Inžinierių Centro organų rinkimai, 3. Rezoliucijų ir sveikinimų priėmimas, 4. Suvažiavimo uždarymas.

ALI ir AD Valdyba

VASARIO 16 DIENOS MINĖJIMAS CLIFFSIDE

Vasario 17 dieną 7 val. vakare Cliffside (235 Cliff St.), įvyks Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuvio minėjimas. Kalbės rašytojas Liudas Dovydenas ir J. Buivydas. Koncertinę programą dalį pildys operos solistė Vincė Jonuškaitė ir dramos aktorius Vitalis Zukauskas. Akompanuoja A. Kačanauskas.

Davenport 6-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-22 Grand Avenue
Maspeth, N. Y.

Viena gražiausių užiečių
Brooklyne ir apylinkėse
WARWICK INN, Inc.
Edward & Aldona Polk, Sav.
BARAS IR RESTORANAS
Įvairiausi gėrimai
LIETUVIŠKA NUOTAIKA
2836 FULTON STREET,
Brooklyn 7, N. Y.
TAylor 7-9852

MAISTAS
QUALITY MEAT MARKET
Pirmos rūšies mėsa.
Prilimami užsakymai veš-tuvėms ir kitokioms puotoms.
Savininkai:
Cr. Shimanskas,
Ch. Mitchell
483 GRAND STREET,
Brooklyn 11, N. Y.
EV. 8-4608

A. ANDRIUSKEVICIUS
Laišrodininkas
Taiso įvairių formų visokių rūšių laikrodžius greit ir pigiai.
245 Union Ave.,
Brooklyn 11, N. Y.

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON

111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
Virginia 9-0842 ir
Virginia 7-4111

BROOKLYNO VAIDINTOJŲ TRUPĖ
PIRMOJO LIETUVIŠKO VADINIMO PALANGOJE
50 METŲ SUKAKTIES PROGA

1951 m. vasario mėn. 25 d. 5 v. po pietų

vaidins klasikinę lietuvišką Keturakio 3 v. komediją

AMERIKA PIRTYJE

Režisuoja dramos aktorius VITALIS ZUKAUSKAS.
Dekoracijos dail. C. JANUSO.

Vaidinimas įvyks
UKRAINIŲ NATIONAL HOME,
216-218 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDEJAS
SESTADIENIAIS, NUO 2 IKI 3 VAL. PP.
IS WWRL, 5000 kcl.
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9293

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDEJAS
SESTADIENIAIS, NUO 2 IKI 3 VAL. PP.
IS WWRL, 5000 kcl.
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9293

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE...

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New York'o krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nuzikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MAN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).